



De Camisards : treurspel

<https://hdl.handle.net/1874/371684>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT

TE UTRECHT

1929

Verzameling tooneel-

stukken uit de

nalatenschap van

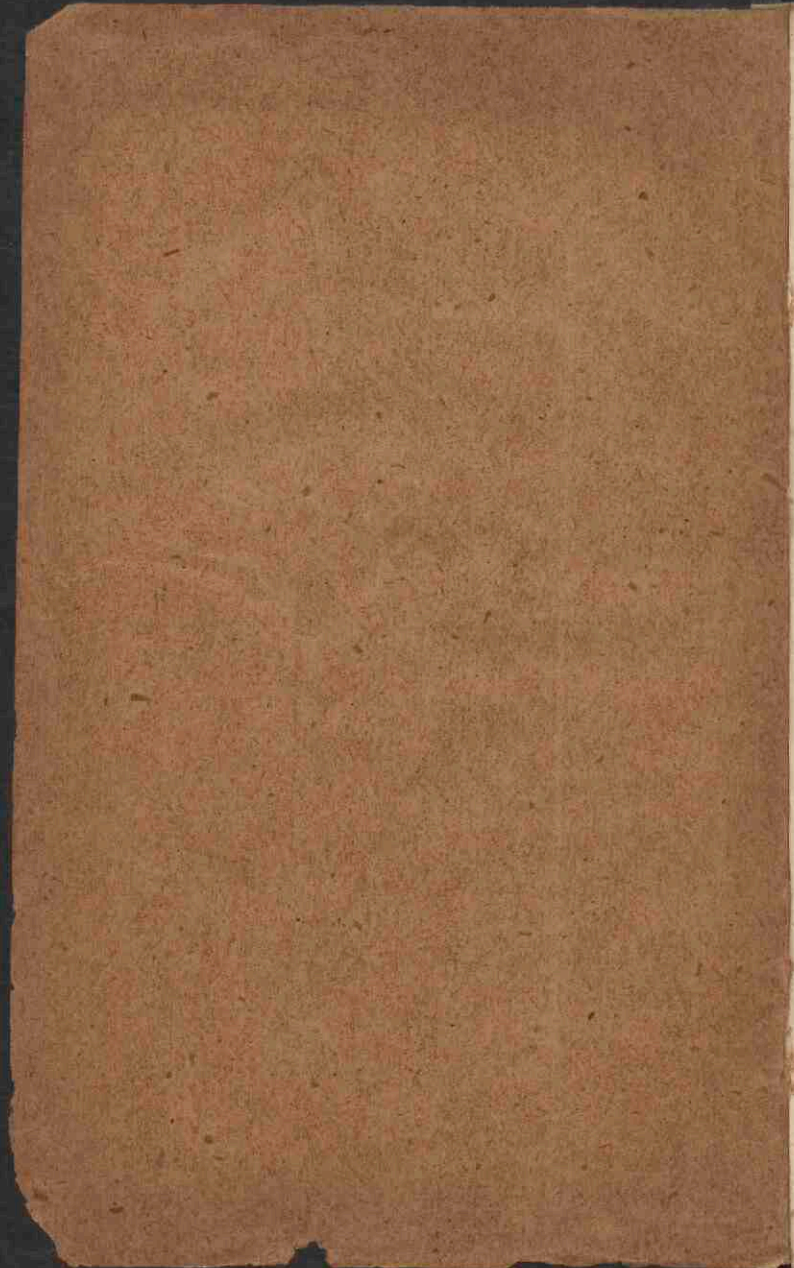
Prof. Dr. J. te WINKEL

No. 747

Alaska
yF 24

Dr J. G. Munkel
St. 134 B.

L. W. v. Winter

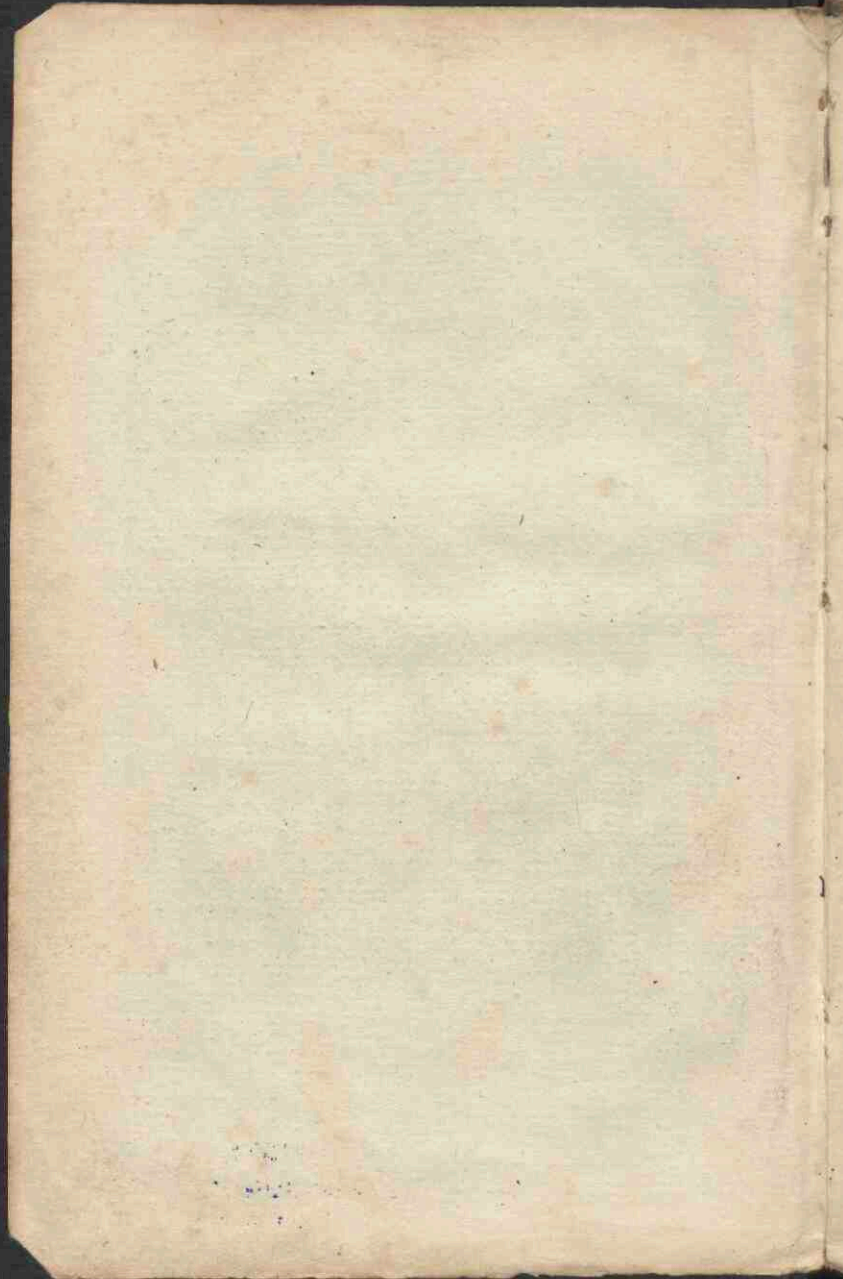




V. de Schied. 1779.

Ach! die rampzaalgen zyn ons mededoogen waard!

IV de Schied. V de Soer.



747

V O R B E
D E
C A M I S A R D S.
T R E U R S P E L.

D O O R
LUCRETIA WILHELMINA VAN WINTER,
geboren, VAN MERKEN.



T E A M S T E R D A M,
B Y P I E T E R M E I J E R, O P D E N D A M. 1774.

Met Privilegie. **BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.**

CAMBRIDGE

THE UNIVERSITY

1850

THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE
LIBRARY



THE UNIVERSITY

LIBRARY
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE

1850

VOORBERICHT.

De vervolging om verschillende begrippen in het stuk van Godsdienst is, ten allen tyde, een treurige oorzaak geweest van 't vergieten van veel onschuldig bloed onder de Christenen. Frankryk heeft 'er in de voorige en in het begin deezzer eeuw eene wonde door gekregen, waaraan het nog kwynt. De laatste poogingen der Hervormden in de Cevennes, om zich van gewetensdwang te bevryden, verschaften een aandoenelyk tafreel voor de Nederlanders, wien het, door Gods zegen, voor twee eeuwen gelukt is zich daarvan te ontslaan. Dit is de reden waarom ik deezze stoffe tot een onderwerp van het volgende Dichtstuk, de Camisards, verkoren heb.

Mogt de herinnering van de elende, door onze Geloofsgenooten geleden, ons ten klaarsten doen beseffen den zegen die ons dierbaar Vaderland thans geniet!

Mogten liefde en zachtmoedigheid, de waare kenmerken van het Christendom, in hetzelfde langs hoe meer toeneemen; opdat menschlievendheid, verdraagsaamheid en weldadigheid, zo wel als dapperheid en vryheidzucht, altoos de trekken van het beeld eens rechtschapen Nederlanders uitmaakten!

V O O R B E R I C H T

V E R T O O N E R S .

CAVALIER, *Opperhoofd der Camisards.*
CATINAT. }
RAVANEL. } *Hoofden der Camisards.*
BILLARD. }
CHARLES, *Vader*
MARIANNE, *Moeder* } *van Cavalier.*
CHARLOTTE, *Zuster* }
CADET, *Broeder*
VILLARS, *onder den naam van d' Aygalliers, Fransch*
Opperbevelhebber.
LA LANDE, *Fransch Bevelhebber.*

Zwygende.

CASTANET.
VALMAL. }
LAPLANTE. } *Hoofden der Camisards.*
GUI.
BENDE VAN CAMISARDS.
BENDE VAN FRANSCHESOLDAATEN.

Het TOONEEL is een bosch, in 't gebergte van
de CEVENNES.

DE CAMISARDS.

TREURSPEL.

EERSTE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

CAVALIER en BILLARD, *met den degen in de vuist, gevolgd van een bende Camifards, schielyk opkomende.*

CAVALIER.

(*telingen.*)

Houd stand! Myn Broeders! staat. Wacht hier de vluch-
De wreede vyand, die in Nage ons dacht te dwingen,
Laat u, in weêrwil van zyn woeste razerny,
't Cevennesch steil gebergte en deeze bosfchen vry.
Hervat uw' heldenmoed in spyt der zwaarste plaagen.
De snoode list mooge u verstrikken in haar laagen,
Het toomeloos geweld baade in uw dierbaar bloed,
Gy zyt in 's Hoogften hand, en word door hem behoed.

BILLARD.

o Vrankryk, zo geducht voor de omgelegen Landen!
Zult ge eindloos wroeten in uw eigen ingewanden?
Word door uw dwinglandy, die eindloos slagt of boeit,
Het waar geloof verdelgd, zyn' invloed uitgeroeid?
Neen. Schoon de woede en moord uw blinde dwaaling
sterken,
Het schuldloos martelbloed is 't zaad van onze kerken.

CAVALIER.

'k Befef, hoe juist myn geest de omftandigheden wikt,
 Nog niet door wat bedrog wy heden zyn verftrikt.
 't Gelukte ons meer dan eens in Nage rust te vinden.
 De inwooners van die plaats zyn Hugenooten, Vrinden,
 Van wier onkreukbre trouw zich elk verzekerd houd.
 'k Heb echter u noch my hen onbedacht betrouwd.
 Bewust dat Nages muur den vyand niet kon fluiten,
 Zette ik de posten uit, en deed den toegang fluiten.
 'k Had op den tooren-zelv', die 't omgelegene veld
 In 't ronde gadeslaat, een trouwe wacht gefield,
 Opdat het minst gerucht in tyds zou zyn vernomen.
 En ach! nog naauwlyks in myn Ouders huis gekomen,
 Zag ik, den eerften nacht, des vyands list gelukt,
 En met het ryzend licht hem in het dorp gerukt.

BILLARD.

De Hemel weet alleen door wien wy zyn verraden.
 De wreede Montrevel, die door zyn gruweldaaden
 Al 't Land met bloed vervult, heeft overal zyn fpiên;
 Ligt is door een' van hen ons oogmerk afgezien
 Om in 't gezegend Nage, in 't byzyn onzer Vrinden,
 Nu hy naar 't hof vertrekt, een weinig rust te vinden,
 Eer ons Villars, in 't kort in zyne plaats verwacht,
 Op nieuw alom beftook' met Vrankryks oorlogsmagt.

CAVALIER.

Deeze overrompeling zal onze elend verzwaaaren.

BILLARD.

Hoe kwaamt gy op de markt, door 's Konings digte fchaa- (ren?)

CAVALIER.

'k Was naauw' op ftraat, of vond me omzet aan alle zy',
 En

En zag slechts weinigen van de onzen nevens my.
 Wy schoolden saam, getroost, zo onze hoop mogt faalen,
 Voor 't minst ons schuldloos bloed met bloed te doen be-
 taalen.

In deezen stand vergrootte een nieuwgekomen schaar,
 Die de eerste bende sterkte, ons dreigend lyfsgevaar.
 Haar Hopman riep haar toe, zyn' drom vooruit gevlogen:
 „'k Zie Cavalier. Schiet toe. Hy is in ons vermogen.”
 Op deeze taal grypt me een dragonder woedende aan;
 'k Zag hem door een' van ons den arm van 't ligchaam
 't Gelukte myne hand een' zyn'er rotgezellen, (slaan;
 Die me aan de kleeders hield, door een pistool te vellen;
 Een derde viel 'er by, getroffen door myn' dolk.

Toen zag ik verderaf verscheiden van ons volk,
 En riep: Verzamelt u. Laat ons te saam verëenen.
 Dringt op de benden aan, en slaat 'er stout door heenen.
 Men volgde dit bevel met onweêrstaanbren moed.
 Dus raakte ik op de markt, met myn' getrouwen stoet;
 Waar ik u vond, aan 't hoofd van uw bestreden bende.

BILLARD.

Ik kreeg al vroeg bericht van de opgedaagde elende,
 En had, zo goed ik kon, een vriendenrei vergaêrd,
 En op de dorpmarkt hen in haast ten slyd' geschaard,
 Of 't ons gelukken mogt den vyand daar te stuiten;
 Doch 't viel zyn overmagt niet zwaar ons in te sluiten.
 Wy waren 't leven kwyt indien uw onderstand
 Ons niet ten juisten stond gered had uit zyn hand,
 En ons de kans verleend om 't veege lyf te hoeden.
 Dan ach! hoe zal de wraak op onze broedren woeden!
 Hoe veel rampzaligen zyn nog in 't dorp bezet!

DE CAMISARDS.

Hoe veelen omgebragt! hoe weinigen gered!

CAVALIER.

Ginds zie ik Catinat. God lof! hy is behouën.

T W E E D E T O O N E E L.

CAVALIER, BILLARD, CATINAT, *een
bende Camisards.*

CATINAT.

Ach! Broeders! mag ik u op de aarde nog aanschouwen?

CAVALIER.

Myn Hartvriend! welk een ramp treft ons in deezen stond!

CATINAT.

ô Bloeiend Languedoc! Nu gaat uw heil te grond!

Nu zal het Bygeloof, dat doof is voor uw klagten,

Uw ongelukkig volk als lammren deerlyk slagten!

CAVALIER.

Hoe staat het in het dorp?

CATINAT.

Het schriklyk moordgerucht

En jammerlyk gekerm vervult de ruime lucht.

Wy hebben 't all' verricht wat trouw en moed vermogten;

Een' stoet van vrouwen en van kindren vrygevochten;

Een troostelooze rei, die in het wreedst verdriet

Of vader, of gemaal, of broeder achterliet.

De dappre Castanet geleid hen naar de holen,

Waarin, naar uw bevel, de onweërbren zyn verscholen.

Een deel der onzen heeft nog tydig zich gered,

Eer 's vyands ruitery de dorpbrug had bezet.

Maar ach! by onze vlucht wierd daar reeds post genomen;

Dus

T R E U R S P E L. 5

Dus heeft geen mensch meer hoop om uit het dorp te ont-
CAVALIER. (komen.)

♠ Vaderlyk Gezin! hoe treft me uw deerlyk lot!

Tegen Catinat en Billard.

Myn Vrienden! laat ons saam het treurig overschot
Dat nog behouden bleef, voor 't woën des krygsvolks
dekken.

De vyand zal gewis naar dit gebergte trekken,
Opdat hy met den schrik der neërlaag voordeel doe.

Tegen Catinat.

Bezet het bosch alom, en sluit de paden toe,
Met dit manhaftig volk, totdat wy hulp erlangen.
Clari zal haast Rolland de tyding doen ontfangen
Van onzen wreeden ramp, en is alrede op weg.
Zo sluit men 't verder leed door moed en overleg;
En kan de Camifards, die 't nog gelukt te vlieden,
In 't wyken naar dit oord gereeder bystand bieden.

CATINAT.

Ik keur uw oogmerk goed, en zal daaraan voldoen.
Mogt uw getrouwe zorg ons nog in 't uiterst hoën!

Tegen de bende Camifards.

♠ Helden! volgt myn spoor. Ach! mogt het ons gelukken
De vluchtelingen nog aan nood en dood te ontrukken!

D E R D E T O O N E E L.

CAVALIER, BILLARD.

BILLARD.

Ik speur uw bittere smart, en deel in uw verdriet.

CAVALIER.

Myn diepgetroffen ziel verbergt haar droefheid niet.

Het krygsvolk zal gewis zyn' ouden aart betoonen,
 En niets dat leven heeft in 't schuldloos dorp verschoonen.
 Myn waardige Ouders! ach! wie zal u bystand biën?
 Hoe zult gy 't moordend slaal of 't martellot ontvliën?
 En gy, myn Zuster! reeds in wanhoop neêrgedompeld,
 Om 't smartlyk onheil dat uw' Gaê heeft overrompeld,
 Wat lot wacht u; wat lot de jeugdige Cadet!
 Is niemand van ons huis uit deezen nood gered?
 Ach! had ik, meer bedaard, door myn getrouwe zorgen,
 Ô Magen my zo waard! u allen eerst geborgen!
 Myn pligt dreef my naar 't volk dat my bevolen is;
 't Behoud der Godskerk hing aan hun behoudenis.

BILLARD.

Vertrouw op 's Hoogsten hulp, in weêrwil der gevaaren.
 Gy zorgde voor Gods huis, hy zal uw huis bewaaren.
 Toon dat ge in't woën der smart uw hartstogt meester zyt;
 Denk dat ge u-zelv' aan 't heil der kerken hebt gewydt.
 Denk hoe veel duizenden u aanzien als hunn' hoeder.
 Gy vind in elk van hen cen' Vader of cen' Broeder.
 Al 't Land, door 't Bygeloof gestort in 't aakligst wee,
 Ziet uit naar 's Hemels hulp en die van Cavalier.

CAVALIER.

Myn trouw zal in den nood myn Broedren niet begeeven.

BILLARD.

Helaas! wie ziet hen ooit aan hunne elende ontheven?
 De gantsche landstreek is vervuld met brand en moord,
 Sints wreede Chaila 't eerst den Godsdienst heeft ge-
 floord;
 Sints hy, gelyk een wolf, de lammrenkooi beloerde,
 En 't Godgetrouwe volk gevangen met zich voerde.

CAVALIER.

Perrier verloste hen ter liefde van zyn Bruid.

BILLARD.

't Is waar; dan ach! wat heil wrocht die verlossing uit?
Een listig vreëverbond, om 't volk met wisser slagen,
Terwyl 't den schroom verbant, in zyn verderf te jaagen.
Totdat Perrier op nieuw voor hen ten sryde trok,
En zelf het offer wierd van d'opgekropten wrok.

CAVALIER.

Nog wierd het Bygeloof geen meester van deeze oorden.
La Portes heldenmoed weêrhiel het schriklyk moorden.

BILLARD.

Hy liet het leven in een' ongelyken sryd?

CAVALIER.

De Hemel heeft nochtans den Hugenoet bevryd.
Rolland trad in zyn plaats, en wist met onze benden
Den zieldwang reis op reis kloekmoedig af te wenden.
En zelfs, schoon Nages ramp ons hart zo billyk deert;
Wy zyn verrast, 't is waar, maar zyn niet overheerd.
Wy hebben volks genoeg, men kan den kryg verduuren;
Wy hebben wapenen, gevulde voorraadschuuren,
En klederkamers in de holen van 't gebergt';
Ons gasthuis opent zich voor dien ons bystand vergt.
Rolland zal met Clari haast volk en voorraad zenden.

BILLARD.

Och! of zulks strekken mogt tot sluiting van de elenden!

CAVALIER.

Wy rekken 't leven nog voor 't minst door tegenstand.
Zo die bezwykt is 't uit met Kerk en Vaderland.
Het Bygeloof is doof voor smecken en vermaanen,

En baad zich in het bloed van deugdzaame onderdaanen.

BILLARD.

Wat heeft die pest in 't Ryk al onheils aangerecht!
 Hoe veele sterkten zyn door zyn geweld gellecht!
 Wat steden deelden niet in de algemeene elende?
 Wat dorp bleef vry van moord? Wat kerk bleef overënde,
 Sints haar ontzinde drift 't verdrag van Nantes schond,
 Waardoor de Hugenoot zyn' staat verzekerd vond?
 Gezegend Languedoc, dat in geruster tyden
 Uw onbesmet geloof vrymoedig mogt belyden!
 Hoe diep hebt gy gedeeld in dit rampzalig lot!
 Cevennes hoog gebergt' behoed het overschot
 Dat in den springvloed, dien ge al 't land zaagt over-
 stroomen, (men.
 Het moordrad, zwaard of koord of brandstaak is ontko-

CAVALIER.

Dat overschot, met ons getroffen door 't geschrei,
 Dat naar den Hemel stygt uit dorp en uit valei,
 Geeft nog den moed niet op zyn Broedren vry te sryden,
 Die allen zyn gedoemd om 't martellot te lyden.

BILLARD.

Algoede Hemel! sluit der boozen overmoed!
 Verhoor het wraakgeschrei van al 't onschuldig bloed!

CAVALIER.

't Valt braave Rechters zwaar zelfs schuldig bloed te plen- (gen:
 Zou de Opperrechter dan der vroomen moord gehengen?
 Neen, neen. Men steune op hem in al ons ongeval;
 Verzekerd dat de straf de boosheid volgen zal.

BILLARD.

Wie zie ik herwaards spoën?

T R E U R S P E L. 9

CAVALIER.

Gy hebt geen ftof tot vreezen;
Het bosch is wel bezet, het zullen Vrienden weezen.

BILLARD.

Wat heil! 't Is Ravanel.

V I E R D E T O O N E E L.

CAVALIER, BILLARD, RAVANEL.

CAVALIER.

Zyt welkom, waarde Vrind!

RAVANEL.

't Verkwikt my 't hart, dat ik u beiden leevend vind.

CAVALIER.

Hoe zyt gy 't woën ontvlucht?

RAVANEL.

Niet zonder stryd en zorgen.

Ik hoorde 't krygsgeschrei by 't ryzen van den morgen,
En zag des Konings volk, geschaard aan drom by drom,
Door d'Aygalliers geleid, genaaken van rondöm.
'k Begaf my fluks op weg om vrienden op te spooren,
En schreeuwde vast: Verraad! waakt op! wy zyn ver-
loren!

Terwyl ik bystand zocht, gedacht ik aan de wacht
Die ge op den tooren had gezonden voor den nacht;
En riep hem driftig toe, hy zou de dorplok trekken,
En door het noodgeklep al 't volk in Nage wekken.
Vergeefs, helaas! hy-zelf, door diepen slaap geboeid,
Hoort niets van 't krygsrumoer, schoon 't onöphoudlyk
groeit.

CAVALIER.

♠ Doodelyke rust, die zo veel rampen baarde!

RAVANEL.

Terwyl ik vast ons volk, zo goed ik kon, vergaërde,
 En met een deel van hen, op 't roepen aangesield,
 Alreeds het woest geweld te keer ging met geweld,
 Wierd ons getal geslërkt door jonge dorpcelingen,
 Met spade of zigt of knods, in steê van speer en klingen,
 Gewapend in den nood. De jeugdige Cadet,
 Uw Broeder, had aan 't hoofd dier bende zich gezet,
 Blootshoofds en half gekleed; nog wist hy niet van zwichten.

'k Heb in dien bangen sryd hem wondren zien verrichten,
 Doch 's wyands overmagt verstrooide ons van elkaër;
 En daar ik deinzend vocht met myn getrouwe schaar',
 Om zo het mooglyk waar' de naaste straat te sluiten,
 En 't woeden des soldaats voor 't minst zo lang te sluiten.
 Totdat die wykplaats, reeds met dorpsvolk opgepropt,
 Met pak en zak en kist en kassen wierd gestopt,
 Ontdekte ik dat die straat bereids was overrompeld,
 En al 't verlegen volk in 't schriklykst wegedompeld.
 Toen was het meer dan tyd het veege lyf te hoên.
 Ik riep: elk zou met my zich naar de dorpsbrug spoên.
 Dan ach! het was te spaê, de brug was ingenomen,
 En alle hoop had uit om 't woên des moords te ont-
 komen,

Die vast ging weiden met een toomeloos geweld.
 Geen kunne wierd verschoond; 't wierd alles neêrgeveld.
 Verbeeld u onzen schrik; ons hartlyk medelyden,
 Daar 't ons aan magt ontbrak de onnoozlen vry te sryden.

BILLARD.

o Ongelukkig volk!

CAVALIER.

'k Voel dat my 't harte beeft.

Wie weet wat deerlyk lot ons huis getroffen heeft!

BILLARD.

Hoe ging 't u voorts?

RAVANEL.

Ik vlood met weinig lotgenooten,
 Die van myn dapper volk my toen nog overschooten,
 Tot aan den muur van 't dorp, en sprong 'er over heen.
 De vyand, wien die sprong te volgen haghelyk scheen,
 Joeg ons niet yllings na; wy zyn 't geweld ontkomen
 In 't hoog kastagne-woud, dat met de olyveboomen
 Aan Nage schaduw leent. Hier hoorden we, aan 't gekryt,
 Het duuren van den moord, en zagen wyd en zyd
 Den schrikkelijken brand, die 't woedend krygsvolk
 flichtte, Cte.
 En 't woud met rook vervulde, of door zyn' gloed verlich-
 Wy dorsten niet te ras uit onzen schuilhoek treên,
 Doch waagden 't in het einde, en vlooden herwaarts heen.

CAVALIER.

Ach! hebt ge in Nage van myne Oudren niets vernomen?
 Zaagt gy myn Zuster niet? Is geen van hen ontkomen?

RAVANEL.

'k Liet, toen ik van hen scheidde, uw' Broeder nog gezond;
 En weet niet welk een lot uw Moeder ondervond,
 Of hoe 't Charlotte ging. Ik bid u, vraag niet nader.

CAVALIER.

Helaas! 'k lees in uw oog den dood van mynen Vader.

R A-

RAVANEL.

Hy leeft.

CAVALIER.

En gy, gy zucht, en zwygt wat hem weërvoer?

RAVANEL.

Ik zag, in 't midden van al 't oorelogsrumoer,
 Een deel der Overheên, door 't krygsvolk aangegrepen,
 Met onbesuisd geschreeuw gebonden heenen sleepen.
 Uw Vader was 'er by, begruisd van bloed en stof,
 Beslorven op 't gelaat. Denk hoe my 't schouwspel trof,
 En welk een deerenis 't in alle harten baarde (de.
 Te denken dat de moord voor wreeder moord hen spaar-

CAVALIER.

Gevangen!.. Weggesleept!.. ô Deerniswaardig lot!..
 ô Vader! zult ge u ook op 't heilloos moordschavot
 Als bloedgetuige door de boosheid zien verpletten?
 Neen. 'k Zal met 's Hemels hulp dat gruwelstuk be-
 letten;

Uw redden van den dood, of nevens u vergaan.
 Myn traanen zullen 't Ryk, ik zweer 't, op traanen staan.
 Ik zocht de moorders-zelf, die ik verwon te hoeden;
 Maar dat zy beeven zo de wanhoop my leert woeden!

BILLARD.

Bedaar, myn Vriend! ligt dat de Hemel hem nog red.

RAVANEL.

Verberg uw smart. Zie wie u nadert met Cadet.

V Y F D E T O O N E E L.

CAVALIER, BILLARD, RAVANEL, MARIANNE, CHARLOTTE, CADET.

MARIANNE, *in de armen van Cavalier.*

Myn Zoon! myn waarde Zoon!

CAVALIER.

ô Myn geliefde Moeder!...

Tegen Charlotte.

Myn dierbre Zuster!

CHARLOTTE, *Cavalier omhelzende.*

Ach! myn teërbemide Broeder!

CAVALIER.

Is 't mooglyk dat gy 't woën des moords ontkomen zyt!...
Heeft myne ziel dien troost te danken aan uw vlyt,
Gelukkige Cadet? dat u de Hemel hoede! (de?
Hoe hebt ge ons dierbaar bloed ontrukkt aan 's vyands woe-

CADET.

De Algoede Hemel-zelf heeft myn ontwerp bestierd.
Toen ik van Ravanel door dwang geseheden wierd,
Nam ik den kerkhof in aan 't hoofd van myn gezellen,
Of 't ons gelukken mogt ons daar te weêr te stellen;
En ons door muur en kerk aan de eene en de andre zy'
Gedekt te zien voor 't felst van 's vyands razerny.

De kerkhof frekte een wyk voor mannen en voor vrouwen.

'k Zag daar myn Moeder met Charlotte nog behouën,
En beefde op 't denkbeeld van haar nadrend doodsgevaar.

Een bende Camifards zocht vast de droeve schaar'

In

In deezen jongften nood des vyands magt te ontwringen ;
 Als ik , genaderd met myn jonge dorpelingen ,
 Hen toeriep : Broeders ! voegt de onweêrbre digt byéén ;
 Schaart u ter wederzyde , en volgt my brugwaarts heen .
 De helft der mynen zal ten achterhoede u frekken ,
 En ik met de andre helft kloekmoedig vóór u trekken .
 Verlost uw magen uit dees doodelyke plaats .

Bevryd hen , zo gy kunt , voor 't woeden des soldaats .
 Komt . Volgt . De Hemel-zelf beloont het mededoogen .
 Men fchaarde zich terftond ; en wy , vooruit gevlogen ,
 Verdreeven , door de trouw en wanhoop aangezet ,
 Een woesten hoop , door wien ons 't vordren wierd
 belet .

De brug was fterk bezet ; doch nood leert alles waagen .
 Myn bende trof alôm met doodelyke flagen ; (vuur
 Ploegyzer , fpade en zigt , gesterkt door 't zwaard en 't
 Der dappre Camifards , deed wondren in dat uur .

De vyand week ; en eer , door zyne krygsgenooten ,
 Van alle zyden tot zyn' byftand toegefchoten ,
 De ftryd hervat wierd , was de brug in onze magt ,
 En al de onweêrbre fchaar' daar over heen gebragt .
 Wy hielden deeze post , in fpyt van 's vyands poogen ,
 Totdat de zwakke floet den aandrang was ontoogen ,
 En deinsden vechtende af toen ik dien veilig zag .

BILLARD.

§ Onverwachte troost op deezen bangen dag !

CAVALIER.

Waar is 't behouden volk ?

CADET.

By Castanet gebleven ,

Die

Die hen in 't hol gebergte een schuilplaats heeft gegee-

M A R I A N N E.

(ven.

Ach! waar' 't niet beter, daar ons elk doodschuldig
noemt,

Ons gantsche Vaderland door 't hof reeds is gedoemd,
Als lammren onzen hals den beulen toe te steeken,
Dan 't woeden van den moord, uit nood, door moord te
wreeken?

Wy vallen toch welhaast in onzer haatren magt.

Myn Schoonzoen is alrede op 't moordschavot geslagt;
Myn waarde Dochter is wanhoopend om zyn sterven;
En ach! dit doodlyk uur doet my myn' Gade derven;
Dien vroomen Hugenoot, der onderdrukten troost.

'Wie weet wat lot hem trof! ô Myn rampzalig Kroost!
Weet niemand iets van hem? voldoet aan myn verlangen.
Gy allen zwygt?

Tegen Cavalier.

Gy weent?

C A V A L I E R.

Helaas! hy is gevangen.

M A R I A N N E, *bezwykende in de armen van Charlotte.*
Gevangen!..

C H A R L O T T E.

Hemel! ach!

C A D E T.

Waar berg ik my van rouw!

C H A R L O T T E.

Ach! Broeders! Moeder sterft! fluit, fluit de droeve vrouw!

C A V A L I E R.

Dit leed ontbrak nog aan de grootheid onzer plaagen.

RAVANEL.

Men voer' haar naar de grot met al haar droeve magen,
Opdat haar sterven hier de droefheid niet verzwaar'.

BILLARD.

Wat treft den sterveling al onheil en gevaar!

Einde van het eerste Bedryf.

T W E E D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

CHARLOTTE, CATINAT.

CHARLOTTE.

't Is my onmooglyk die uitmuntendste aller vrouwen,
 In 't aaklig onheil dat haar ziel verscheurt te aanschouwen.
 Ik ken haar huwlykstrouw en tederhartigheid.
 Zy ziet ons aan in 't ronde, en zwygt, daar alles schreit;
 Of slaat haar treurig oog erbarmlyk naar den hoogen.
 Wat menschlyk hart word door dat schouwspel niet be-
 wogen?

Het myne word door smart en deerenis verscheurd.
 En daar myn ziel het lot van myn Perrier betreurt,
 Deelt zy nog in 't verdriet van myn geliefde magen.
 'k Beklaag hen allen; ach! wien moet ik 't meest beklaa-
 CATINAT. (gen.

Uw Broeder is gereed om met een trouwe schaar'
 Van dappre Camifards, in weêrwil van 't gevaar,
 De wreede roovers van zyn' Vader na te jaagen;
 En haalt hy ze in, wy zien dien achtbren man ontslagen.

CHARLOTTE.

Vergeefs ontwerp, helaas! de wanhoop bragt het voort.
 De meesten van zyn volk zyn in ons dorp gesmoord,
 En 't klein gedeelte dat nog ovrig is gebleven
 Weet voor zich-zelv' naauw' raad tot berging van het le-
 CATINAT. (ven.

Rolland zal ons getal versterken vóór den nacht.
 Ook word een groot deel volks dit uur door ons verwacht,

B

Om

Om hun standvastigheid voor 't waar geloof te toonen,
 En in de stille grot den Godsdienst by te woonen.
 Men ziet langs enge paên, al sluipend, drom by drom,
 Verzeld van gade en kroost, genaaken van rondöm.
 Hun yver groeit zelfs aan, schoon ze onze neêrslag weeten.
 De broederliefde kan geen broedren ooit vergeeten.

CHARLOTTE.

Ach! wierd de Hemel eens bewogen door hun beê!
 Zo blaakte 't yvervuur voorheen in myn' Perrier;
 Een yver die te vroeg den Held in 't graf deed daalen.

CATINAT.

Ik hoorde in Zwitserland verward zyn lot verhaalen:
 Ik bid u, zo 't uw' druk niet al te zeer vergroot....

CHARLOTTE.

Waar spreek ik liever van dan van myn' Echtgenoot?
 Hoor zyn rampzalig lot, en deel in mynen rouwe.
 't Verdrag van Nantes was nog naauw' ter kwaader
 trouwe

Vernietigd door het Hof, of moord en dwinglandy
 Verhieven zich alöm in deeze heerschappy;
 En deden 't schuldloos bloed der Hugenooten stroomen.
 Niet verre van Montvert ryst tusfchen hooge boomen
 Een overöud kasteel, 't welk, door den tyd verschoond,
 Toen door den wreeden Abt de Chailla wierd bewoond.
 Deeze onmeêdoogende was een' dier yveraaren,
 Die, naar hunn' waan, geen bloed van ketren moeten
 spaaren.

Hy, hy was de eerste die ons dompelde in elend.

CATINAT.

Zyn woedende yver was in Siam reeds bekend.

CHAR-

CHARLOTTE.

Hy had door spiên zo ras de tyding niet vernomen
 Dat een Hervormde sebaar' in 't bosch byéén zou komen,
 Om troost te trekken uit des Hoogsten heilig woord,
 Of sloof met al zyn volk gewapend naar dat oord;
 En ach! 't gelukte hem ons onverwacht te omringen,
 Daar niets zyn woede ontkwam dan weinig vluchtelin-
 gen.

Hy voerde ons naar 't kasteel, en hing voor ons gezicht
 Den vroomen Leeraar, die zo trouw ons had gesticht,
 En twintig broedren, (ach! onze eerste martelaaren,)
 Aan koorden langs den muur, om grooter angst te baaren.

CATINAT.

ô Gruwel!

CHARLOTTE.

Middlerwyl wierd kelder, hol en kluis,
 Ons ter gevangenis in dat rampzalig huis.
 Hier zagen wy dien beul en zyn gevolg verschynen
 Om ons te folteren door uitgezochte pynen.
 Doch al zyn heilloos woên was vruchtloos in dat uur;
 't Geloof behield de zege op schroef en staal en vuur.
 Het deerlyk onheil, dat ons over was gekomen,
 Wierd schielyk in Montvert van 't vluchtend volk ver-
 nomen,
 En baarde in 't gantsche dorp een troostelooze smart.
 't Verlies van Ouders, Kroost en Broeders grieft het hart.
 Terwyl elks Vrienden vast het onheil van hun magen
 Met akelig gekerm den hoogen Hemel klaagen,
 Genaakt myn Bruidegom, de wakkere Perrier.
 Myn Vrienden! roept hy, wat vertoeft ge? Op decze steê

Valt niets door jammeren en schreijen uit te rechten.
 Myn Bruid is in gevaar. Ik zal haar vry gaan vechten,
 Of sterven voor haar oog. Komt, volgt my op het spoor.
 Bevryd uw dierbaar bloed. Myn Vrienden! 'k trek u vóór.
 Wat wapens voeren kon vloog op des Helds geleide
 Naar 't slot, daar elk van ons een' wreeden dood ver-
 beidde.

De dappre bende wierd haast meester van den wal,
 Drong dóór tot in 't kasteel, en sluitte ons ongeval.
 Perrier gaf last vooräl den wreeden Abt te spaaren;
 Doch eenigen van ons, die 't meest verbitterd waren
 Door de uitgestaane smart, verwekten door hun klagt
 Zo groot een gramschap dat hy haast wierd omgebracht,
 In weêrwil van myn' Held, en die op 't achterst zagen.

C A T I N A T.

Hy had dit lot verdiend.

C H A R L O T T E.

Ach! 't baarde ons zwaarer plaagen.
 De Roomsche kerkling schreeuwde om wraak van Chail-
 laas dood.
 Perrier vlood met zyn volk, gedrongen door den nood,
 Naar 't steil gebergte, en bleef in boschen of in holen
 Met zyn getrouwe bende een' langen tyd verscholen,
 Terwyl men woeden bleef. Doch 't hof liet eindlyk af,
 Nadien 't in schyn den moord, aan d'Abt gepleegd, vergaf.
 Toen kwam Perrier terug, en wierd aan my verbonden.
 Maar ach! wy zagen haast den valschen vreê geschonden.
 Men had door schyn-altéén ons in den slaap gefust,
 Om ons op 't onverwachtst te moorden in die rust.
 De wreede Broglio genaakte met zyn bende,

En

En dompelde al het land op nieuw in zwaare elende.
 Elk riep, wanhoopende, om den dapperen Perrier;
 En hy, bewogen door des volks ondraaglyk wee,
 Verscheen op nieuw in 't veld om voor hun heil te waaken;
 En dwong den Veldheer haast zyn schriklyk woën te staa-
 ken.

Hy hield zich op 't gebergt' met zyn' getrouwen stoet,
 En hoedde dal en dorp vandaar door zynen moed.
 Hy wierd, helaas! in 't eind, door snoode list gegrepen,
 En stierf... ach! daar 't geweld myn' Vader heen zal flee-
 Vergeef 't me. Ik kan niet meer. (pen...

CATINAT.

Weêrhouw, zo 't mooglyk is,
 Weêrhouw de hevigheid van uwe droefenis.
 Uw Moeder nadert ons.

CHARLOTTE.

Ach! waartoe dient ons 't leven!

T W E E D E T O O N E E L.

CHARLOTTE, CATINAT, CAVALIER,
 MARIANNE.

CHARLOTTE, *Marianne omhelzende.*

Myn Moeder!..

MARIANNE, *Charlotte omhelzende.*

Ach! myn Kind!..

CATINAT, *tegen Cavalier.*

Hoe! zyt gy hier gebleven?

Ik waande dat gy u alrede op weg bevond,
 En u de redding van uw' Vader onderwond.
 Zo 't moordziek rot zyn' prooi in Nimes wal kan bergen,

Dan is de togt vergeefs.

CAVALIER.

Laat af myn smart te tergen.

Myn dierbre Moeder-zelf herinnert my myn' pligt.
't Behoud der Camisards hangt, in dit tydsgewricht,
Aan eenen zyden draad. Ik kan hen niet verlaten.

CHARLOTTE.

Ach! laat ge uw' Vader dan aan woedende soldaaten
Ten prooije in zynen ramp?

CAVALIER.

Myn Broeder jaagt hen na
Met onze ruitery; doch, zo ik zorg, te spaê.
Zy zyn gewislyk reeds in Nimes aangekomen.

CHARLOTTE.

Och! of ik met Cadet dien togt hadt ondernomen!
De wanhoop is geheel meestresse van myn hart.
De rouw om myn Perrier slaat, door de wreede smart
Die mynen Vader dreigt, met dubbele kracht aan 't woeden.

MARIANNE.

Myn Kind! draag met geduld het juk der tegenspoeden.
En eischt de hoogste Magt ons aller dierbaarst pand,
Hoe zwaar ons 't offer vall', geef, geef het in zyn hand.
Gy zult niet lang Perrier noch uwen Vader derven.
Wy allen zullen haast op de eigen slagbank sterven.
Ons vonnis is geveld; hier baat geen tegenweer.
De Hemel duld ons leed; men onderzoek' niet meer.

CHARLOTTE.

Helaas!..

CAVALIER.

Ik zal, ik zweer 't, den braaven Man bevryden.

OF

Of al de Geestlykheid doen lyden om zyn lyden.
 'k Verliet met Catinat Geneve, op 't naar bericht
 Van 't onheil van Perrier; toen heb ik naar myn' pligt
 Al de ongelukkigen, door zyn getrouwe zorgen
 Gered uit hunnen ramp, in 't hol gebergt' geborgen:
 En zou ik dulden dat de woede van het Hof,
 Door Priesters aangestookt, myn' vroomen Vader trof?
 Eer zal myn wraak...

M A R I A N N E.

Helaas! laat af van wraak te spreken?
 Een Christen lyde en zwyge; een Hooger zal ons wreken.

C A V A L I E R.

Myn ziel, bestreên door toorn en smart en deerenis,
 Weet naauwlyks wat zy wil, of wat thans oorbaarst is.
 Hier trekt myn Vader my, en daar de onnoozle schaaren,
 Die thans zo yvrig langs het hoog gebergt' vergaëren
 Om troost in hunnen nood te vinden door 't gebed.
 Is hunne komst bespied; wie bergt, helaas! wie red
 Deeze ongelukkigen uit hunner haatren laagen!
 Myn meeste benden zyn in Nage neêrgellagen,
 En 't overschot is klein, en nog vervuld met schrik.
 Nooit dreigde ons meer gevaars dan in dit oogenblik.

Tegen Marianne.

Ach! waart gy verr' van hier met myn geliefde Zuster.

M A R I A N N E.

Vertrouw op 's Hemels hulp, en stel u hart geruster.
 Behaagt het hem, hy zal ons 't onheil doen ontvliên.
 Zo niet; wy zullen 't eind van al ons lyden zien.
 Herstel uw' geest, te sterk door schok op schok bewogen.

CAVALIER.

Welään. Men kwyte zich, en fleune op 't Alvermogen.
 Ô Hartekenner, die myn trouw en yver weet!
 Vergeef de zwakheid die myn ziel te sterk bestreed!
 'k Beveel de schikking van myn lot in uwe handen;
 Maar spaar 't geloovig volk en myn geliefde panden!

MARIANNE.

Vaar voort....

CHARLOTTE.

Ik zie Cadet. Helaas! hy keert alleen.

D E R D E T O O N E E L.

CAVALIER, CATINAT, MARIANNE,
CHARLOTTE, CADET.

CADET.

Ik kwam te spaê. Men was ons lang voorüitgereên.
 Ik had myn ruitery van 't hoog gebergt' doen daalen,
 In zag van verre, in 't oost, reeds Nimes toorens praalen;
 Wy naderden met spoed het einde der valei
 Dat aan de vlakke paalt; wanneer ons uit de wei
 Wierd toegeroepen: Staat! Ik wende schielyk de oogen
 Daar heen, en zag terstond een' Leeraar aangevlogen,
 In 't kleed van een' soldaat. Myn Broeder! riep hy: Keer;
 Alle uw gevangnen zyn in Nimes. Denk niet meer
 Aan hun behoudenis; maar tracht voor 't heilloos woeden
 De Hugenooten in Vaunages dal te hoeden.
 Al 's Konings benden zyn in 't landschap op de been.
 Een deel trekt naar Vaunage, een ander bergwaarts heen,
 Om daar de Camifards wreedäartig te overromplen,

En

En al 't Hervormde volk in 't aakligst wee te domplen.
 Zy worden door La Lande en d'Aygalliers geleid.
 Verscheiden hoopen zyn nog wyd en zyd verspreid.
 Dees loeren op Rolland, of op de voorraadkluizen.
 Men legt u laagen in de boschen, in de huizen.
 Al 't landschap is in roer. Ach! waarschouw Cavalier.
 Ik keerde fluks, en bragt den trouwen Leeraar meê.
 Hy denkt dat binnen 't uur het onweêr op zal daagen.

M A R I A N N E.

Nu zien wy door den dood het eind van onze plaagen.

C A T I N A T.

Wat best bestaan?

C A V A L I E R.

Myn Vriend! men wapen' zich ten fryd.

Roep al de Hoofden saam; 't is hier geen marrens tyd.

C A T I N A T.

Daar zyn ze.

V I E R D E T O O N E E L.

C A V A L I E R, C A T I N A T, C A D E T, M A R I A N N E,
 C H A R L O T T E, B I L L A R D, R A V A N E L,
 C A S T A N E T, V A L M A L, L A P L A N T E,
 G U I.

B I L L A R D, *tegen Cavalier.*

H e b t g y r e e d s o n s g r o o t g e v a a r v e r n o m e n ?

Men ziet de vlakke alüm van krygsvolk oversiroomen.

Dragonders, ruitery; 't is alles in 't geweer.

Zy voegen zich byéén, en nadren meer en meer. (den.

Men poog' hen op 't gebergt' met allen spoed te ontvlie-

RAVANEL.

Hoe redden we in den nood de weerelooze lieden?
 Of zullen we al den hoop als lammren laten doên?
 Hoe word aan kind en oude in 't klautren hulp geboên,
 Daar elke struikeling hun leven kan verkorten,
 Hen van de steilte in meir of afgrond neêr doen storten?
 Wat schouwspel voor een hart als 't onze!

BILLARD.

Ik ben den dood

Voor hun behoud getroost.

CATINAT.

Men neeme in deezen nood

Een kort besluit.

CAVALIER.

Myn Vriend! het myne is reeds genomen.
 Het woest geweld wil ons al saamen om doen komen.
 Men berg' de onweêrbre schar' op 't spoedigst waar men
 kan,

En vecht' hen vry, of vall' tot aan den laatsten man.
 Geliefde Broedren! is uw hart daartoe genegen, (gen.
 Zo antwoord door 't geweer. Ontbloom al t' saam den de-

De Camisards trekken allen hunne degens.

De Hemel loone uw deugd, en redde u in dit uur;
 Of schenke uw ziel een heil van eindeloozen duur!

CHARLOTTE.

Myn Vrienden! zou Charlotte u allen overleeven?
 Het Bygeloof doemde ons zo wel als u tot sneeven.
 Helaas! de vrouwenschar' valt dartle wraak ten roof;
 Of word in kloosters, om 't belyden van 't geloof,
 Door schande en smart geperst de waarheid af te zweeren.

Neen.

Neen. Dat de vrouwenstoet den aanval af help' keeren.
Ik gaa hen rustig vóór. Wys ons een standplaats aan:
Wy zullen, nevens u, verwinnen of vergaan.

CAVALIER.

Ik zal uw' eisch voldoen, en prys uw loflyk poogen.

MARIANNE.

ô Hemel! toon uw magt, en sterk ons onvermogen!

CAVALIER:

Myn Vrienden! hoort naar my. Gy kent dit gantsche Land.
Tracht aan het einde van dit bosch, aan d'oosterkant,
Naar de engte van 't gebergt' des vyands magt te trek-
ken.

Laat Castanet in schyn den mond dier engte dekken.

Kort buiten de engte zyn, aan de eene en de andre zy',

Begroeide hoogten; dat de helft der ruitery

Zich onder Ravanel en mynen Broeder schaare,

Die hoogte wel bezette, en, hoe 't ook gaa, bewaare;

Men kan daar 's vyands oog in 't loof geheel ontgaan.

Valmal blyv' met zyn volk in de engte, herwaarts aan,

In 't laagste kreupelbosch, en hou zich in de haagen

Ter linkezyde schuil. Dat Catinat zyn laagen

Op de eigen wyze vorm', doch aan de rechtehand.

Men plaatse, boven hen, aan d'een' en d'andren kant,

De schaar' der vrouwen, om de laagen hulp te leenen;

Zodra die ryzen werp' ze een hagelbui van steenen.

'k Zal, met La Plante en Gui, het grootst geweld
weërstaan.

Wy zullen ons aan 't eind der engte nederflaan.

Billard zal onder my den middentogt bewaaren,

'k Zal 't ovrig paardenvolk aan bei' de vleugels schaaren.

Dat

Dat niets zich roere. En valt de vyand, by 't begin,
Te sterk op Castanet! hy deinze, en lokk' hem in,
Totdat hy ons genaake en de engte is ingetoogen.

Tegen Ravanel en Cadet.

Verlaat uw heuvels dan: snyd, schielyk aangevlogen,
Snyd hem den hertogt af, en sluit fluks de engte toe.
Dat alles dan gelyk de sterkste werking doe;
Zo vall' hy in den srik dien hy ons dacht te spreiden.

Tegen La Plante.

Gy zult myn Moeder by de onweêrbre schaar' geleiden.

Tegen Gui.

'k Beveel myn Zuster en de Vrouwen aan uw vlyt:
Plaats haar op 't steil gebergte, en schaar ze tot den fryd.

Tegen alle de Hoofden der Camifards. (ten;

Vaart wel, mynBroeders! gaat; gy zult uw' pligt betrach-
Gy hebt een wisse zege, of korte dood te wachten.

C A D E T, *Marianne omhelzende.*

Myn Moeder! uw behoud strekt my de scherpfte spoor.

Tegen Charlotte.

Myn Zuster! fry met ons.

Tegen Cavalier.

'k Stel me u ten voorbeeld vóór.

Tegen de Hoofden der Camifards.

Myn Heiden! laat ons gaan.

V Y F D E T O O N E E L.

CAVALIER, MARIANNE, CHARLOTTE,
BILLARD, LA PLANTE, GUI.

MARIANNE.

o Hemel! wil ons hoeden!

Kom, laaten we in der yl ons naar de onweërbren spoeden,

Om daar, schoon krachtloosheid het fryden ons belet,
Te kampen voor uw heil door 't yverig gebed.

Vaart wel, myn Kindren!

CHARLOTTE, *Marianne omhelzende.*

Ach! vaar eeuwig wel, myn Moeder!

Tegen Gui.

Gelei ons naar 't geberg'.

Zy omhelst Cavalier, en vertrekt met Gui.

CAVALIER, *Marianne omhelzende.*

De Algoedheid zy uw hoeder!

Terwyl Marianne met La Plante vertrekt, ziet Cavalier haar met aandoeningen van droefheid na.

Z E S D E T O O N E E L.

CAVALIER, BILLARD.

CAVALIER.

Myn waarde Vriend! gy ziet hoe 't hier gefchapen staat.
'k Acht u, naast 's Hemels hulp, myn' jongften toeverlaat;
En wacht dat my uw deugd myn laafte beë zal gunnen.

BILLARD.

Wat zoude ik Cavalier in nood ontzeggen kunnen?

CA-

CAVALIER.

Ik hield u by my in de schikking van den sryd,
Doch eisch van uwe trouw dat gy 't gevecht vermyd.

BILLARD.

Ik, in het aakligst uur, voor myn geloofsgenooten,
Tot wier behoud myn bloed zo dikwerf wierd vergoten,
Niet sryden?

CAVALIER.

'k Smeek 't als vriend; en eischt 't als Opperhoofd.
Men spill' geen' tyd. Volbreng de trouw aan my beloofd.
Begeef u op 't gebergte, om 't eind des sryds te aanschouwen;

En zo des Konings magt het slagveld mogt behouën,
Zo ge onze neêrslag zaagt; zorg dan met allen spoed
Dat gy myn dierbaarst pand, myn vroome Moeder hoed.
Tracht by Rolland, kan 't zyn, de droeve vrouw te bergen.
Zeg haar dat ik u koos om u deez' dienst te vergen;
Dat Cavalier, daar hem de dood waart voor 't gezicht,
Dit jongst bewys haar geev' van liefde en kinderpligt.

BILLARD.

De Hemel zegene u! Gy zult uw' wensch verwerven,
Of 's vyands hand zal voor haare oogen my doen sterven.

CAVALIER.

Hoe dier verpligt ge my! Vaar wel, myn waarde Vrind!
Gaa, kies voor u een plaats, waar ge u verzekerd vind.

ZEVENDE TOONEEL.

CAVALIER.

♫ Heilloos Bygeloof, dat uit dees vreedzaame oorden
De menschlykheid verbant, en door uw schriklyk moorden

Ons,

Ons, tegen dank, 't geweld doet met geweld weêrstaan!
De bloedschuld valle op u van elk dien wy verstaan!

Knielende.

Alweetende Opperheer! getuige van ons lyden!
Gy weet dat wy alleen voor 't veege leven sryden.
Befcherm de onnoozelheid, die op uw' bystand wacht!
Verweer ons heilig recht, en sterk ons door uw kracht,
Opdat de vyand-zelf voortaan zyn wreedheid doeme,
En 't vrygevochten volk u zyn verlosser noeme!
Of duld uw wysheid dat de woede ons overmant,
Gun ons dan rust by u, in hooger Vaderland!

Einde van het tweede Bedryf.

DERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

VILLARS, LA LANDE.

Beiden, met den degen in de hand, langzaam en verlegen opkomende.

VILLARS.

Vertoef een oogenblik, en gun my aëm te haalen,
La Lande! Ik ben vermoeid van 't onôphoudlyk dwaalen
En zwerven door dit bosch, langs zo veel kronkelpaën
En wegen zonder einde.

LA LANDE.

Ach! laat ons hier niet staan.

Misfchien zal 't gindsche pad naar eenig dorp ons leiden.
Gewis, geen mensch ontvlood de slagting dan wy beiden;
En vielen we in de hand der Kettren, wat vermaak
Verschafte 't hen, Villars op te offren aan hun wraak!
Hoe ons de neërlaag treff', men kan nieuw krygsvolk wer-
ven;

(ven.

Maar 't Ryk schud op zyn' grond wanneer het u moet der-
't Is hier geen toevens tyd. Ligt zyn wy reeds bespied.

VILLARS.

Indien men ons verrast, ik bid ontdek my niet.
Wy zyn toch levenloos; en 't zou my meer bezwaaren
Myn' rang beschimpt te zien door deeze woeste schaaren,
Dan door hun moordgeweer te sterven op dees steê.
Geef my, op myn verzoek, den naam van d'Aygalliers.

LA LANDE.

(den.

'k Zal u voldoen, Mynheer; doch staa niet. Laat ons spoe-

Hy ziet Cavalier.

o Hemel! 't is te spaê, te spade om ons te hoeden.

T W E E D E T O O N E E L.

VILLARS, LA LANDE, CAVALIER, MARI-
ANNE, BILLARD, LA PLANTE, GUI,
CASTANET.

CAVALIER.

W at zie ik?

LA LANDE, *tegen Villars.*

Wyk dit in. o Doodlyk oogenblik!

CAVALIER, *tegen de Hoofden der Camifards.*

Voorkomt hen. Trekt dit om. Zy vluchten in den strik.

*De Hoofden der Camifards trekken hunne degens, en
vervolgen Villars en La Lande.*

(ven.

Tracht hen te kluistren, maar verschoont hun beider le-

D E R D E T O O N E E L.

CAVALIER, MARIANNE.

CAVALIER.

o Ja, wy zyn gered. De zege is ons gebleven.

De Hemel freed voor ons.

MARIANNE.

Zyn' naam zy eeuwige eer!

CAVALIER.

Wy waren naauw' naar eisch geschikt tot tegenweer,

C

Of

Of 's Konings ruitery, tot de engte voortgetoogen,
 Trok die kloekmoedig in, door Castanet bedrogen;
 Die zich niet oordeel kweet van zyn' ontfangen last,
 En niet dan deinzend vocht, als vond hy zich verrast.
 Des vyands voetvolk volgde op 't spoor der ruiterschaar-
 ren;

Niets roerde zich by ons vóórdat ze in de engte waren.
 Terwyl door Ravanel van de eene, door Cadet
 Van de andre zy', den mond der engte wierd bezet,
 Wierd door de vrouwenfchaar', als door één' geest ge-
 dreven,

Ter weêrzy' van 't gebergt', den frydpsalm opgeheven;
 En daar des Konings heir, verbaasd, dees klanken hoort,
 Geraakt het straks ten doele aan't woeden van den moord,
 Die lood en yzer braakt uit kreupelbosch en haagen.
 De steenen van 't gebergt' versterken 't vuur der laagen.
 De paarden steigren door den schrik, of storten neêr,
 En leevren, door hunn' val, den ruiter aan 't geweer.
 Een deel dringt achteruit op 't voetvolk, andren trachten
 Den dood te ontrennen, en verdubblen hunne krachten
 Om zich te ontwikkelen uit de engte, maar myn stoet
 Vliegt yllings op hen in, met onvertzaagden moed.
 't Was toen vergeefs, het zy men vordren wilde of wyken.
 Al de engte wierd gestopt met heuvelen van lyken.
 Ik acht dat niemand van het heir ontkomen is....

MARIANNE.

Rampzalig volk! uw lot treft my met deerenis!

CAVALIER.

(kiezen;

't Was hier geen spaarens tyd. Men moest, door nood, ver-
 den vyand yellen, of het leven zelf verliezen.

De

De zege voerde alöm de dankbre vreugde in top:
Men hief, als met één stem, een heilig loflied op,
Tot eer van 's Hemels hulp, die ons deed zegepraafen.

VIERDE TOONEEL.

CAVALIER, MARIANNE, CADET.

CADET.

Nu moogen wy in 't eind weêr ruimer adem haalen,
Myn Broeder! welk een heil bestraalt ons in dit uur!

CAVALIER.

Ach! was na deez' triomf de rust van langen duur!
Gy kost den hertogt dan aan 's vyands volk beletten?

CADET.

Nadat het voetvolk zich van achtren zag bezetten,
Zwenkte een gedeelte, en zocht, om 't ongeval te ont-
gaan

Dat reeds zyn makkers trof, door de onzen heen te slaan.

Wy poogden met geweld in de engte hen te sluiten;

Doch ons gering getal kon zich zo dicht niet sluiten

Of eenigen van hen ontkwamen uit het pad,

Naby de plaats daar ik me in 't eerst verborgen had,

Wierd door het volk, dat uit het bergpad was ontkomen,

Een wynberg, laag bemuurd, ons ondanks ingenomen.

Wy vielen 'er op aan, en onze ruitery

Greep by den ingang post; terwyl van de andre zy'

De dappre vrouwen, die dit seherp gevecht vernamen,

Ons van het steil gebergt', vol moeds, te hulpe kwamen.

't Scheen of iets godlyks haar bezielde in 't hagchlyk uur.

Zy zwaaiden zwaard of knots, en vloogen op den muur,

En dwongen 's vyands volk voor haaren moed te zwich-
ten.

Ik heb Charlotte-zelf daar wondren zien verrichten.
 Dragonder of soldaat, 't vlood all' waar zy vericheen.
 De trouwe Ravanel spoedde yllings derwaarts heen,
 Om met zyn yvrend volk de vrouwen te onderschraagen,
 Dewyl wy eenigen op 't slagveld vallen zagen.

MARIANNE.

Ach! mooglyk is Charlotte ook door het woest geweld....

CADET.

6. Neen. Zy leeft. Men was reeds meester van het veld,
 Toen ik een tiental dier verwonnen oorlogslieden,
 Al Hopliën, aan ons volk nog wederstand zag bieden:
 Ik bood hen 't leven aan; doch hun verwoede haat
 Verachtte deeze gunst, en loonde my met simaad.
 Die trotsheid stond hen dier; zy wierden straks verslagen.

CAVALIER.

't Voegden, als Christen, voor uw' vyand zorg te draagen.
 Versmaadde hy die zorg, gy hebt uw' pligt betracht.

VTFDE TOONEEL.

CAVALIER, MARIANNE, CADET,

BILLARD.

BILLARD.

La Lande en d'Aygalliers zyn beiden in uw magt.

CAVALIER.

Wat heil!.. Gelei hen hier. Ik wil terstond hen spreken.

Z E S D E T O O N E E L.

CAVALIER, MARIANNE, CADET.

CAVALIER, *tegen Cadet.*

Ik zond reeds naar Rölland en naar Vaunages strecken
Bericht van 't onheil dat de vyand hen bereid,
En tevens van de zege; opdat hun waakzaamheid
Zich niet misleiden laat' door loosverdichte maaren,
En wy den Hugenoot bevryden van gevaaren.

CADET.

De vyand loert vergeefs als elk gewaarfchouwd is.

Z E V E N D E T O O N E E L.

CAVALIER, MARIANNE, CADET, CHAR-
LOTTE, CATINAT.CATINAT, *tegen Charlotte.*

De Hemel zy gedankt voor uw behoudenis!

CHARLOTTE.

Wy kunnen nooit genoeg zyn hulp en goedheid pryzen.

CATINAT.

De rykdom van den buit doet aller blydfchap ryzen.

Twee honderd paarden zyn door 't volk reeds opgebracht.

Een fchat van buskruid en geweer viel in uw magt.

Een menigte van geld, en een geheele wagen

Met ryke kleedren, die alleen 's Ryks Grooten draagen.

Veel Ridderorden en fieraën en kostbaarheên.

Men brengt den ryken roof van allen kant byéén,

En voert die naar de grot, tot dat gy zult beveelen....

CAVALIER.

'k Zal orde fteilen en den buit terfcond verdeelen.

CHARLOTTE.

De mededoogenheid der vrouwen slaat de hand
Aan 't ligtgewonde volk, en bied het onderstand.

MARIANNE, *tegen Charlotte.*

Laat ons, myn Kind! haar in die pooging onderschraagen.

CAVALIER, *tegen Catinat.*

Waak voor den buit, myn Vriend!

CATINAT.

Ik zal 'er zorg voor draagen.

AGTSTE TOONEEL.

CAVALIER, CADET.

CADET.

Hoe groot de zege zy, zy baart geen ander nut
Dan dat ze ons op deez' dag voor 't woën des moords be-
schut.

De kans is te ongelyk om 't onheil af te keeren.

CAVALIER.

Men poog', zo lang men kan, gewetensdwang te weeren.
Wie weet hoe fel die thans op onzen Vader woed!...
Of in dit oogenblik ons dierbaarst hartebloed!...
Helaas! wat zal de wraak hem sultren onder 't slagten!...
Ik voel myn ziel verscheurd op de enkele gedachten!...
Is dit, myn Vader! 't loon voor uw verheven deugd;
Voor al uw liefde en zorg besteed aan onze jeugd;
Voor uwe onwrikbre trouw, die uw vervolgde Vrinden
Een stille wykplaats in uw gastvry huis deed vinden,
Of Leeraars of Gemeente in eenig heimlyk oord
Met zo veel zorg verstaak voor 't woeden van den moord!

CADET.

Wat baat het dat wy hem met bittren rouw beklagen?
Geef my verlof, ik zal den togt naar Nimes waagen,
En zien of hem myn trouw kan redden.

CAVALIER.

Neen, & neen.

Die onbedachte togt gaf stof tot nieuw gewezen.
Gy redde uw' Vader niet, en zoud' slechts met hem sterven.
Wy kunnen, zo hy leeft, zyn redding niet verwerven
Dan door een wissling voor La Lande en d'Aygalliers.
Hun hechtinis baart my hoop: men doe 'er voordeel meê.
Ik schenk hen tot dien prys de vryheid met het leven.
Wat zou myn teder hart niet voor myn' Vader geeven!
Ik bood het grootst gebied der waereldheerschappy
Voor zyn behoudenis, indien het stond aan my.

CADET.

De Hoofdliên naadren. Mogt uw voorslag hen bekooren!

N E G E N D E T O O N E E L.

CAVALIER, CADET, RAVANEL, BILLARD, VIL-
LARS, LA LANDE, *Wacht van Camisards in 't verschiet.*

LA LANDE, *tegen Billard, in 't opkomen.*

Is deeze uw Veldheer?

BILLARD.

Ja.

LA LANDE, *tegen Cavalier.*

Wat lot hebt ge ons beschoren?

CAVALIER.

Wat lot zou 't myne zyn, zo gy in deezen stond

U-zelv' in myne plaats, en ik me in de uwe vond?

VILLARS.

Men zou mischien, indien ge uw dwaaling kost verzaa-
En knielde voor 't altaar, uit gunst uw boeijen slaaken.

CAVALIER.

En zo ik vasthield aan 't geloof dat ik beleed?

Na een weinig stilzwygens.

Gy beiden zwygt? Spreekt op.

LA LANDE.

Gy vraagt naar 't geen gy weet.

CAVALIER.

Gy spreekt uw vonnis uit.

LA LANDE.

Hoe! waant gy dat wy denken

Dat ge aan gevangenen als wy zyn 't lyf zoud schenken?

Wy kennen al te wel der kettren razerny

En hoe ze woed en moord in deeze heerschappy.

Wat hebt gy, aan het hoofd van uwe vloekgenooten,

Al dorpen afgebrand en stroomen bloeds vergooten,

Gewyde priesters zelfs voor 't outer omgebragt!

CAVALIER.

Ons schuldloos hart heeft aan die gruwlen nooit gedacht.

Ik-zelf heb Montrevel in brief op brief gebeden

Dat hy zich spaanen zou van zyne onmenschykheden;

En op het ernstigst hem gewaarschouwd dat we, in 't end

Door wanhoop aangespoord, tot sluiting der elend,

Genoodzaakt zouden zyn tot wettig schaêverhaalen,

Tenzy hem myn geschrift zyn gruwlen deed bepaalen.

Heeft hierdoor eenig dorp geleden, 't heeft my meer,

Veel meer gesmart dan u. Maar, zonder tegenweer,

God-

Godvruchte onnoozelheid alöm te zien vernielen;
 Of haar geperst te zien voor 't Roomsche altaar te knielen,
 In weêrwil van haar hart, door 't folterend geweld,
 Betaamt geen ziel die in de deugd haar glori stelt.

VILLARS.

Men zou wanhoopigen de noodweêr ligt vergeeven;
 Maar heeft die noodweêr ook Saint Come op weg doen
 sneeven,
 En 't bloed vergoten van Mevrouw de Miraman?

CAVALIER.

(span
 Wyt ge ons die gruwlen? Wyt ze aan 't heilloos vloekge-
 Der roovren, die te snood ons onzen naam ontvremden,
 En op ons voorbeeld zich bekleên met overhembden,
 Maar dwaas met kruis by kruis gemerkt van wit of zwart.
 Dees zwerven door al 't land. Wat zyn, tot onze smart,
 Door dit roofgierig volk al euveldaên bedreven,
 Die ons, onschuldigen, als schuld zyn toegeschreven!
 Dat heilloos rot ontzag gewyd noch ongewyd; (bevryd.
 Noch Roomsche noch Onroomsche bleef van hun geweld
 Men zag het strafloos aan, om ons gehaat te maaken.
 Tot ik in 't eind besloot voor onzen naam te waaken.
 Myn dapper volk heeft zelfs uw kerken wraak verschaft,
 En 't plondrend rooversrot naar billykheid gestraft.

LA LANDE.

Gy zocht door deeze daad ligt voor uw volk verschooning
 Voor 't oproer dat het flookt.

CAVALIER.

Wy eeren onzen Koning,
 't Is geen oproerigheid die ons te wapen prest;
 Maar 't is de jammerkreet van ons verdrukt gewest.

Wie word door 't noodgeschrei niet in de ziel bewogen?
 En wierd de Koning niet door Priesterlist bedrogen,
 Hy zelf beschreidde ons lot en hoopeloos verdriet.

Dan ach! men houd hem blind. Hy kent ons onheil niet,
 Men toont hem week aan week de lysten der bekeerden,
 Die, door de pyn geperst, het rein geloof ontëerden.
 Wat zeg ik? neen. Hun hart, wat ook de mond belyd,
 Blyft, jammrende in zich zelv', aan 't waan geloof gewyd.
 Indien de Koning zich door Priesters niet omringen,
 Noch zich misleiden zag door snoode hovelingen,
 Wier ziel geen vroomheid kent, hy deed aan allen recht
 Die, op zyn voorbeeld, aan hunn' Godsdienst zyn gehecht.
 Dan had men aan zyn' eed den Vorst getrouw bevonden.
 Dan waar' 't gestaafd verdrag van Nantes nooit geschon-

LA LANDE.

(den.

Wie is zo stout dat hy des Vorsten wil weërspreekt,
 Die, tot het heil des volks, de wetten maakt en breekt?

CAVALIER.

Het voegt geen' wettig' Vorst de Rykswet aan te randen;
 Die te ondermynen is het werk van dwingelanden.
 De groote Henrik lag den grond tot dit gebouw,
 En eerde door die daad der Hugenooten trouw. (ten;
 Zyn Zoon befnoeide alléngs 's volks dier bezworen rech-
 Maar ach! zyn Kleinzoon durft die openlyk bevechten,
 En trapt ze met den voet, en levert ons ten roof
 Aan al de woede van 't onzalig Bygeloof,
 Dat ons den Godsdienst door dragonders tracht te leeren,
 En ons al foltrend moord door averechts bekeeren.

LA LANDE.

Had nooit waanwysheid en gevloekte hovaardy

U van de kerk vervreemd, gy allen zoud, als wy,
Het heil van uwe ziel aan haare zorg beveelen.

Nu laagt gy-zelf den grond tot deeze staatskrakeelen.

Uw nutloos onderzoek van 't geen gy niet verstaat;

Uw afkeer van de kerk, die ge onbedacht versmaad;

Uw dwaaze dweepery, die wy met smart beschouwen,

En die reeds zo veel ramps aan Vrankryk heeft gebrouwen,

Doorgrieven's Konings hart. Zyn naauwgezet gemoed,

Dat voor de kettren zelfs een teedre deernis voed,

Heeft nimmer iet verzuimd dat tot hun heil kon strekken,

En wil, zelfs tegen dank, hen uit hun blindheid trekken.

CAVALIER.

't Is dan die deernis, die, in dit rampzalig oord,

All' wat 'er adem schept gedoemd heeft tot den moord;

En ongeboorne jeugd zo min als gryze hairen,

Hoe schuldeloos, verschoont; en last geeft niets te spaaren;

Die 't gantsche Languedoc vervuld met moordgeschrei;

Een enkle kerkhof maakt van berg en van valei;

Door de uitgezochtfte smart der wreedste foltertuigen

't Gemoed durft dwingen zich naar Romes wil te buigen?

Gevloekte deernis, die geen' Christen Vorst betaamt,

En die het Heidendom zich mooglyk hadt geschaamd.

Neen. Schoon de wreedheid zich op's Konings last durft
gronden,

Men wyte ons lot hem niet; 't zyn Romes looze vonden.

De Hartekenner, die de bitterheid beschouwt

Der wreede Geestlykheid, die al dees gruwlen brouwt,

Zal eens haar rekenfchap van 't schuldloos bloed doen geeven.

Myn ziel bedoelt geen wraak. Ik schenk u beiden 't leven.

VILLARS.

Is 't mooglyk!

LA LANDE.

Hemel! hoe!

CAVALIER.

Vertrouwt u op myn woord.

Wy zyn niet als uw volk, dat wapenloozen moord.

De stem der menschlykheid eischt dat we onweêrbren
hoeden,

En 't voegt den Christnen niet op doolenden te woeden.

VILLARS.

Deeze edelmoedigheid wêkt myne erkentenis.

Indien ik iets vermag dat u tot voordeel is,

Ontdek u ongeveinsd. Myn ziel wenscht u te toonen

Dat ik genoten gunst grootmoedig zoek te loonen.

CAVALIER.

Indien gy waarlyk my verpligten wilt, Mynheer,

Geef Nages Overheên ons door uw voorpraak weêr,

Eer wreede Montrevel hen jammerlyk doe sneeven;

Verwacht voor deezen dienst de vryheid by het leven.

VILLARS.

Wierd onze toefand door den Landvoogd slechts verstaan,

Ligt zaagt ge aan uwen wensch op ons verzoek voldaan.

Maar zal men aan uw volk de vryheid doen erlangen

Als niemand weet of wy geveld zyn of gevangen?

Indien gy een' van ons vergunde op 't woord van eer

Zich naar de Stad te spoên. . .

CAVALIER.

Gy spreekt geground, Mynheer.

Te.

Tegen La Lande.

Geef my uw woord dat gy ons volk, op myn begeeren,
Verlossen zult, of hier gevangen wederkeeren.

Ik zweer voor al myn heir dat smaad noch ongeval
In uwe afweezendheid uw' Vriend bejeegnen zal.

LA LANDE, *Villars aanziende.*

Zoude ik, terwyl gy hier?...

VILLARS.

Voldoe zyn' eisch, La Lande!

Ontrust u niet om my, en geef uw woord te pande
Voor uwe wederkomst.

LA LANDE, *tegen Cavalier.*

Ik neem uw' voorslag aan.

CAVALIER.

Als ik myn Vrienden zie, zal ik u sfraks ontslaan.

Tegen Cadet, op La Lande wyzende.

Doe deezen Hoofdman fluks naar Nimes vest vertrekken.
Laat twintig uit ons volk hem ten geleide strekken.

Tegen La Lande.

Uw trouw staa voor hen in.

LA LANDE.

Verlaat u op myn woord.

CAVALIER, *tegen Cadet.*

Waak zelf voor d'Aygalliers. Verzel hem in dit oord.

Tegen Villars.

Vrees geen gevaar, Mynheer! k Beveel u aan myn' Broeder.
Gy kunt uw hart door rust verkwikken by myn Moeder.

TIENDE TOONEEL.

CAVALIER, BILLARD, RAVANEL.

RAVANEL.

De Hemel zy gedankt voor hun gevangenis,
Die de oorzaak van 't behoud van uwen Vader is!

CAVALIER.

Och, dat de vroomen man gespaard waare in het leven!
Hoe vrolyk zoude ik hen de vryheid wedergeeven!

RAVANEL.

La Lande zal gewis all' wat hy kan bestaan
Om Nages Overheên terstond te doen ontslaan.

CAVALIER.

(ken,
'k Hield d'Aygalliers, dewyl me, uit kleed en ordentee-
Den rang dien hy bekleed gelukkig is gebleken.
Men winn' hem, zo men kan, door vriendelyk onthaal,
Opdat hy onzen staat het Hof naar waarheid maal'.

RAVANEL.

Ach! dat de vyand uit uw lof lyk voorbeeld leerde,
En 't schuldellooze bloed op hooger prys waardeerde!

BILLARD.

Ik wacht dien zegen niet. Het woedend Bygeloof
Is voor de traanen blind en voor de klagten doof,
En zal nooit rusten voor 't ons allen heeft doen sneeven.
Men vleij' zich niet vergeefs; ons is geen hoop gebleven.
Schoon de overwinning ons beklaglyk eind vertraagt,
Schoon thans een blik van heil voor uwen Vader daagt,
Ik zie gene uitkomst voor de elend der Hugenooten.
De Koning zal in 't kort zyn leger weêr vergrooten;

Dan

Dan zien wy ons op nieuw in zwaarder ramp gestort
Naarmaate ons klein getal gestadig dunner word.

R A V A N E L.

Indien de Koning, nooit geraakt door onze klagten,
De elende van zyn volk niet kan of wil verzachten,
En onze wanhoop vreest, die zo veel weêrstand bied,
Waarom vergunt hy ons voor 't minst het vluchten niet?

B I L L A R D.

Schoon wy die vryheid al verwierven, wat zou 't baaten?
Wie van ons allen wil zyn have of erf verlaaten,
Indien hy niet den troost in zyne elend verwerft,
Dat hy ten minsten Kroost noch Echtgenootte derft?
Maar ach! na dat de list, door duizend snoode treeken,
Ons van de onroerbare have en roerbare heeft versteeken,
Rukt ze op het laatst, in spyt van 't weenen en gekerm,
De droeve kindren wreed den oudren uit den arm;
En maakt ze afvalligen door folterende pynen,
Of sluit ze in kloosters op, daar zy van rouw verkwynen.

R A V A N E L.

Och! of, gelyk men ons zo dikwerf hoopen deed,
Britanje nog in tyds met Holland voor ons streed!
Och! landden ze aan deez' kust met saamverëende
vloten!

Dan zag ik redding voor de droeve Hugenooten.
Maar neen: men geeft ons hoop, en houdt zich van dees ree.

C A V A L I E R.

Men wanhoop' niet; ligt zyn die vloten reeds in zee.
Hy, die ons, boven hoop, deez' dag deed triomfeeren,
Heeft duizend middlen om ons onheil af te weeren,
Zyn albeschouwend oog ziet onzer haatren wrok;

En

En al 't onschuldig bloed van 't jammrend Languedoc.
Men steune op hem-alléén in 't barnen der gevaaren:
Hy spaarde ons in dit uur, hy kan ons langer spaaren.

E L F D E T O O N E E L.

CAVALIER, BILLARD, RAVANEL,
CATINAT.

CATINAT.

Clari is van Rolland gelukkig weêrgekeerd,
Met krygsvolk en behoefte, en all' wat wierd ontbeerd
Van kleeders, schietgeweer, en kruid en lood en zwaar-
den,

En zelfs een' onderstand van driemaal vyftig paarden.
Hy brengt ons tyding dat Rolland korts op Tournon,
Niet verre van Anduse, een groote zege won,
Waarin zyn velk Courville en Viala deed sneeven;
En dat Tournon met hen op 't slagveld is gebleven;
Dat 's Konings volk alôm gevloôn is op die maar',
En 't hoog gebergte thans bevryd is van gevaar.
Rolland maakt zich gereed naar 't Vivarees te trekken,
Terwyl we Alez, Vaunage en 't Gevaudansche dekken.

RAVANEL.

Dit wekt den moed.

CATINAT.

En 't geen nog grooter blydschap baart,
Savoije heeft niet slechts dit Ryk den kryg verklaard,
In spyt des echts die hem tot Vrankryks hulp verpligte;
Maar, zo het vlug gerucht de waarheid ons berichtte,
Heeft onlangs Marlbourg, van Eugenius verzeld,

By

Py Hoofsted, 's Konings heir geheel ter neêr geveld.

CAVALIER.

(ken,

Myn Vrienden! welk een heit! laat ons met dankbre klan-
In de overwelfde grot, de gunst des Hemels danken.
Dat al het volk, 't welk fints den morgen hier verfcheen,
En reikhalst naar de kerk, zich nevens ons verëen';
De Godheid nedrig smeeke om eindlyk rust te erlangen,
En haar bescherming roeme in dankbre psalmgezangen.

Einde van het derde Bedryf.

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

MARIANNE, VILLARS, CADET.

MARIANNE.

Mynheer! ik twyfel niet of uw meêdoogend hart
 Neemt edelmoedig deel in onze elende en finart.
 Uw oog vertoont hoe sterk uw geest is neêrgeflagen.
 Zou 't my geoorlofd zyn de reên daarvan te vraagen?
 De Godsdienstoeffening, waarin ge ons hebt verzeld,
 Heeft nuttig u geficht, of zonder reên ontfeld.
 Wat ook uw ziel ontroere, u stond geen leed te vreezen
 Van ongelukkigen, reeds tot den dood verwezen.

VILLARS.

Myn diepgetroffen hart fmoort zyn verwondring niet.
 Nog is het of myn oog uw fomber berghol ziet,
 Slechts hier en ginds verlicht door aangestoken lampen,
 En opgepropt met volk, de fchrikkelykfte rampen,
 Ja zelfs den wreedften dood om zyn geloof getroost.
 't Is of ik nog aanschouw dat zy met gade en kroost
 Zich, op des Leeraars fpoor, in 't stof ter neder boogen.
 'k Zie nog hunn' eerbied voor 't ontzagchlyk Alvermogen;
 Hunn' yver voor 't geloof dat hunne ziel belyd,
 En dat de Roomfche Kerk misfchien vergeefs bestryd.
 Hoe kweet de Leeraar zich in 't bidden en vermaanen!
 Hoe blonk 's volks Godvrucht uit in ongeveinsde traanen!
 Maar 't geen my tot dit uur de meeste ontzetting baart,
 Uw Leeraar achtte zelfs ons krygsvolk deernis waard'.
 Hoe wierd myn ziel ontroerd toen ik hem in het midden

Der

Der zynen voor ons heil zo hartlyk hoorde bidden!
 Hoe Vorst en Vaderland zyn liefde tevens trok;
 Hy 't heil des Konings paarde aan 't heil van Languedoc;
 En toen 't vervolgde volk, met traanen op de wangen,
 Des Hoogsten naam verhief in Franfche Kerkgezangen!
 Indien myn ziel niet is bewogen door uw leer,
 'k Ben die, na deezen dag, voor 't minst geen vyand meer.

MARIANNE.

De Godsdienst eischt het hart. Gelukkig zo de waarheid
 Zich aan het uwe ontdek' met onbezwalkte klaarheid.
 Ken, ken de Christenschaar' die gy zo fel bestryd:
 In 't midden van al 't leed en 't onrecht dat zy lyd,
 Leert de Euangeliewet haar voor haar beulen smeeken.
 De liefde is van 't geloof een onbetwistbaar teeken.
 Die eischt dat ons elk mensch, elk Christen dierbaar zy.
 Uw volk zyn menschen, ach! 't zyn Christenen, als wy.
 Wy dienen éénen God, schoon op verscheiden wyzen.
 Wy trachten 't zelfde heil de zielen aan te pryzen.
 Het nieuw Verbond verbind ons allen door één' band.
 Uw Vorst is onze Vorst, uw Land ons Vaderland.
 Hoe willig zouden we u als onze Broeders hoeden!
 En gy, gy laat niet af van moorden en van woeden;
 Welk een verschil! helaas!

VILLARS.

'k Beklaag uw ongeval,
 En zweer u dat ik 't aan den Vorst ontdekken zal.

MARIANNE.

(len,
 Ach! zo ge ons deerlyk lot den Vorst naare eisch wilt maa-
 Laat dan van dit gebergte uw oog in 't ronde daalen
 Op derig dorpen in dit voormaals bloeiend oord,

Door 't onbesuisd geweld verwoest en uitgemoord,
 Of mededoogenloos door 's krygsmans toorts ontfloken:
 Hier liggen ze in hunne asch, ginds zyn 'er die nog rooken.
 Zie al de kerken, eer den Hugenoot vergund,
 Zo ver gy van 't gebergte al 't land beschouwen kunt,
 In weêrwil van ons recht gesloopt en neêrgeworpen;
 Geen één bleef over einde in steden noch in dorpen.
 Tel, tel de duizenden door 't woedend staal gellagt;
 Tel de ongeboornen met de moeders omgebragt.
 Zie onzen vruchtbren grond gemest met bloed en traanen,
 Bezaaid met lyken van onschuldige onderdaanen.
 Beschouw, als gy van daar de zon in 't zuiden ziet,
 En zy haar stralen langs de Rhone nederfchiet,
 Hoe die rivier, geverfd door 't bloed van onze magen,
 Haar 't leed des Hugenoots al murmlend schynt te klaagen.
 Of wend ge uwe oogen naar de Middelandfche zee,
 Die voert de lyken in haar holle golven meê;
 Of gunt ze een graf aan 't strand der andre waerelddeelen,
 En maalt aan 't Heidendom der Christnen bloedkrakeelen.

VILLARS.

Men heeft uw zaak aan 't hof naar waarheid niet gemeld;
 Uw volk als eenen hoop van roovers voorgesteld,
 Die, vlammente op den buit, dien zoekt langs alle wegen.

MARIANNE.

Die snoode laster spreekt zich-zelv' in 't aanzicht tegen.
 Wy roovers! Hemel! ach! wy vinden, hoofd voor hoofd,
 Van have en huis en erf ons jammerlyk beroofd.
 Dit is nog 't minst, helaas! men roofte onze echtgenooten
 En zoons en vaders, die we, in ketenen gefloten,
 Zien heenen sleepen naar een schandlyk moordschavor,

Om

Om daar ten doel te staan aan een erbarmlyk lot.
 Ik zoek vergeefs voor u myn hartewee te smoooren:
 Dus heeft myn dochter reeds haar' echtgenoot verloren.
 En ach, den mynen, al myn heil en heil en troost,
 Die aangebeden wierd door my en door ons kroost,
 Den jongsten nacht, helaas! door 't krygsvolk overvallen,
 Dreigt ligt den zelfden ramp deez' dag in Nimes wallen.

VILLARS.

Wat zegt ge? Hemel!

CADET.

Ken de vrucht van onze leer.

Daar reeds myn Zusters Gaë gemarteld is, Mynheer!
 Daar wy voor 't groot gevaar des besten Vaders beeven,
 Daar ons zyn sterflot moord, daar spaaren we u in 't leven.

VILLARS, tegen *Marianne*.

Indien myn hulp uw' Gaë...

MARIANNE.

'k Versmaa uw' bystand niet;
 Doch wacht van hooger Magt myn' troost in dit verdriet.
 De algoede Hemel zal myn' Egaas ramp bepaalen,
 Of, zo hy sterft, my haast met hem in 't graf doen daalen.
 Doch zo uwe eedle ziel het woën der wreedheid wraakt,
 Indien gy over ons met deernis zyt geraakt,
 Red onze Broeders dan, die 't licht des hemels missen,
 En sterven van gebrek in hun gevangenisfen;
 In duistre kuilen, daar de menschlykheid van yst,
 En daar men dag op dag ter foltring hen verwyst,
 Tot hen de felle smart de waarheid doet verzaaken.
 Geef aan uw kloosters last dat zy haare offers slaaken,
 Die jeugdige offers, wier gevaar ons hart ontroert,

Die door gewetensdwang hunne oudren zyn ontvoerd,
 Verlos de onnoozlen, die, uit dorpen en veldjen
 Als roovers heengesleurd, ten dienste der galeijen,
 De ketens sleepen der ondraagbre slaverny.

VILLARS.

Hoe! die gedoemden?

MARIANNE.

Aeh! 't zyn Christenen als wy;
 Godvruchte Christnen; die geen euveldaaden kenden,
 En die geen eind zien aan hun duidelooze elenden.
 Hun leven is een dood van eindeloozen duur,
 Die hen veel wreeder moord dan 't blaakend martelvuur.
 Hoe sterk de moedwil ook hun lyden moog' vergrooten,
 Hun ziel lyd eindloos meer van hunne lotgenooten,
 Van snoode schepsfen, tot de zelfde elend gedoemd,
 Wier hart in misdaën groeit, en in de gruwlen roemt,
 En die, als de onzen in 't gebed de Algoedheid zoeken,
 Haar' nooit volprezen naam uit snooden moedwil vloeken.

VILLARS.

Gy maalt een' schouwtooneel waarvan ik billyk schrik.
 'k Heb nooit uw lot befest dan in dit oogenblik.
 Doch 't waare onbillyk u met ydle hoop te voeden.
 Gy zult geen einde zien aan uwe tegenspoeden
 Tenzy ge uw kerk verzaakt. Geen één van ons ten hoof
 Die deernis toonen durft met die van uw geloof;
 Men vreest by de yveraars te sterk in 't oog te raaken,
 En zich van kettery verdacht te zullen maaken.
 't Is echter noodig dat de Koning alles weet'. . . .

T W E E D E T O O N E E L.

MARIANNE, VILLARS, CADET, CAVALIER;
 GUI, met een bende Camifards.

CAVALIER, tegen de Camifards, in 't opkomen.

Myn Vrienden! gaan we daar ge u flus zo loflyk kweet.

Tegen Villars.

Vind ik u hier, Mynheer, by myn geliefde magen?

MARIANNE.

Laat deeze ontmoeting in dit uur u niet mishaaغن.

Wy kwamen uit de grot waarvan gy d'Aygalliers

Den toegang hebt vergund op zyn herhaalde beê.

CAVALIER.

Gy hebt een kerk gezien ons door natuur gefchonken.

Zy bied ons, by gebrek van tempels, bergfponken.

VILLARS.

Ja, 'k zag die kerk; ik zag uw' Godsdienst, en beken

Dat ik door dat gezicht in 't hart getroffen ben.

Wie had zich ooit verbeeld zo veel Hervormdgezinden

Uit liefde tot Gods wet verëend te zullen vinden

In duistre holen, waar de zon nooit lichtftraal fchiet?

CAVALIER.

De duisterheid is licht voor 't oog dat alles ziet;

Voor hem die de aarde vormde is niets op aard verfholen.

Hy hoort zyn volk, daar 't hem uit bergklove en uit holen

Om zyn befcherming smeekt, en aanschreit onder 't kruis.

De ruime waereld is zyn kerk en bedehuis.

Geen onderaardsch gewelf kan onze weeklagt fmooren:

Zy dringt de rotfen dóór tot in de hemelchooren.

VILLARS.

Ik ben een krygsman en geen kerkgeschil gewoon:
Maar zoud ge niet, zo u de vreê wierd aangeboon,
Tot onderwerping aan den Vorst besluiten kunnen?

CAVALIER.

Zo 't hof ons vryheid van geweeten wilde gunnen;
Zo 't oude vreêverdrag van Nantes wierd herfeld;
En Languedoc bevryd van 's krygsvolks woest geweld,
Wie van ons allen zou den vreê dan niet begeeren?
Doch zo men om den vreê de waarheid af moet zweeren;
Indien hy ons berooft van Gods geheiligd woord,
Dan heeft zyn heil, hoe groot, niets dat ons hart bekoort.

VILLARS.

Ik wilde, zo ik kon, uw verdre rampen stuiten.
Uw aller tyd is kort; tenzy gy kunt besluiten
Naar 't aanbod van genaë te luistren op myn' raad.
Gy weet te weinig hoe 't aan Vorsten hoven gaat.
De waarheid ligt veelyds daar in een' hoek verschoven.
De magt bepaait 'er't recht, en 't grootst gezag dryft bo-
De gantsche geestlykheid is tegen u gekant. (ven.
De Koning steunt op haar: zy is zyn rechtehand,
En zal nooit dulden dat uw leer word' toegelaaten.
Zy noemt die leer een pest, een wis bederf der staaten,
En maalt u als een rot van snoode kettren af,
Dat waardig is gedoemd tot de allerstrengste straf.
Ik zie sints deezen dag u aan met gunstige oogen.
'k Beklaag uw lot. Heb met u zelf' toch mededoogen.
Vergun my dat ik aan den Vorst. . .

CAVALIER.

Hou op, Mynheer!

Span

Span onze onnoozelheid en deugd geen strikken meer.
 Wy allen zyn bereid ten koste van ons leven
 Den Koning en het Ryk bewys van trouw te geeven,
 Zo ver 't bestaan kan met des Oppersten gebod.
 Ons lyf behoort den Vorst, de ziel behoort aan God.

VILLARS.

(beloening.

'k Heb achting voor uw volk. 'k Wensch aan uw deugd

Hy werpt een beurs met goud voor de voeten der

Camisards.

Aanvaart dit gul geschenk ter liefde van den Koning.

Hy zwygt een ogenblik en vervolgt :

Verfmaad gy zyne gunst en myn goedhartigheid?

CAVALIER.

Hun hart is zonder loon tot 's Konings dienst bereid.

Herneem, herneem uw goud: het kan hier niets verrichten.

Een ziel, die Godsdienst mint, berracht altoos haar pligten.

VILLARS.

Dat dan myn gift tot nut der kwynende armoë strekk'

Die ge onderhouden moet.

CAVALIER.

Zy lyd hier geen gebrek,

En weet waar ze in den nood haar onderhoud kan vinden.

Terwyl Cadet, op den wenk van Cavalier, de beurs

opneemt en Villars aanbied, vervolgt hy :

Doch zo ge ons allen aan uw goedheid wilt verbinden,

Schenk ons een eedler blyk van uwe deerenis:

Doe aan den Koning zien dat hy bedroogen is;

En smeek hem dat hy ons eerlang een' vree wil geeven

Waarby de Hugenoot zyn' Godsdienst moog' beleeven.

VILLARS, *de beurs aanvaardende.* (niet;
Schoon gy myn gift verſmaad, verſmaad myne achting
Ligt dat gy tot uw heil daarvan nog blyken ziet.

CAVALIER.

Een eedle ziel kan op der braaven achting hoopen;
Zy volgt de deugd van zelf, doch laat zich nimmer koopen.

DERDE TOONEEL.

CAVALIER, VILLARS, MARIANNE, CADET,
CHARLOTTE, GUI, *met een bende Camifards.*

CHARLOTTE.

De bergwacht meld dat hy aan d'ingang van het woud,
Met Nages Overheên, La Lande reeds aanschouwt.

CAVALIER.

(den,
Ach! ſmaakte ons hart den troost van, by die dierbre Vrin-
Den besten Vader die ooit leefde weêr te vinden!

MARIANNE.

ô Hemel! geef dat heil!

D CAVALIER, *tegen Gui.*

Myn waarde Vriend! maak ſpoed.
Trek, tot aan 't eind van 't bosch, La Lande te gemoet.
Dat zyn gevolg daar wacht', tot dat zy hem zien keeren;
En geef hen gyzelaars indien zy die begeeren.
Beveel de vrienden, die zyn byſtand heeft gered,
Zo lang ik hier vertoef, de zorg van Castanet.
En zo myn Vader is geſpaard door 't Alvermogen,
Gelei hem ſpoedig met La Lande voor onze oogen.
Gui vertrekt, met een gedeelte der Camifards.

VIERDE TOONEEL.

CAVALIER, VILLARS, MARIANNE,
CHARLOTTE, CADET.

CHARLOTTE.

Ach! Broeder! vlei u niet met die behoudenis.
Indien Baviile bleek wie onze Vader is,
Heeft die ontmenschte hem ontwyfelbaar doen slagten.
Ach! had hy beter lot dan myn Perrier te wachten?

VILLARS.

Wat lot ook uw Perrier voorheen hebbe ondergaan,
Ik denk niet dat Baviile een hand zal durven slaan
Aan iemand, eer Villars in Nimes is gekomen.

CHARLOTTE.

Een ongelukkig mensch zal altoos 't ergste schroomen.
De droeve Hugenoot weet tot zyn finart te wel
Wat hy moet wachten van Baviile en Montrevel.

VILLARS.

De nieuwe Landvoogd zal geen spoorloos woën gedoogen;
Doch 't spaaren van uw volk is niet in zyn vermogen,
Tenzy 't zyn kerk verzaake op 't Koningklyk gebod.

CHARLOTTE.

Veelêer wyde onze ziel haar' jongsten zucht aan God!

CAVALIER.

Indien de Hugenoot, door 't woeden of door 't vleijen,
Zich van den weg des heils rampzalig af liet leiën,
Wierd dan ooit billyk op zyn vroomheid slaat gemaakt?
Wat trouw bezit een hart dat zyn geloof verzaakt?
De Koning-zelf zal dit wat vroeger of wat spader....

VTFDE TOONEEL.

CAVALIER, VILLARS, MARIANNE, CHARLOTTE, CADET, LA LANDE, CHARLES, BILLARD, CATINAT, GUI, en de Camisards.

MARIANNE, met het hoofd op de borst van Charles vallende, die met den linker arm haar op zyn hart drukt.

Myn Charles!

CAVALIER, terwyl Charles zyn' rechter arm naar hem uitsteekt, en hy zyn' linker arm Charles om de schouderen slaat, en met zyn rechthand de rechthand van Charles aangrypt.

Welk een heil!

CADET, voor Charles knielende.

Myn Vader!

CHARLOTTE.

Ach! myn Vader!

CHARLES.

Myn dierbre Gaê! myn Kroost!

LA LANDE, tegen Villars.

Wat heil! gy zyt gespaard!

VILLARS.

Ach! die rampzaalgen zyn ons mededoogen waard?
Beschouw die blydschap, die verrukkingen, die traanen.
Wat menschlyk hart zou zich van deernis kunnen spaan-
(nen?)
Tegen Cavalier.

't Is uw geluk dat ons uw krygsvolk heeft bezet,
Nu onze hechtenis uw' Vader heeft gered,

CHAR-

CHARLES.

Zo gy 't genoeg kent van een grootmoedig harte,
 Dat een' rampzalig' mensch verlost van angst en smarte,
 Smaak, smaak dan menigwerf dat bly geluk, Mynheer.
 Geef honderden, als my, aan hunne vrienden weêr.
 De Hartekenner ziet uw daaden uit den hoogen.
 Een mededoogend hart verwerft zyn mededoogen.

CAVALIER.

Ja, 't grootste heil dat ooit myn ziel bejegend is,
 Dank ik, naast 's Hemels gunst, uw beider hechtenis.
 Gy hebt ons allen met myn' Vaders dierbaar leven
 Een' onwaardeerbren schat, u onbekend, gegeven.
 De grootste Vorst, die ooit zyn' voet zette op den troon,
 Zou glori stellen in den eernaam van zyn' Zoon.
 Een deugdzzaam Kroost mag op Godvrachtige Oudren
 boogen:

Wy eeren in hun deugd het beeld van 't Alvermogen.
 Opdat dees dag, als ons, u eeuwig dierbaar zy,
 Keer veilig naar uw volk.

Villars ontboeiende.

Ik stel u beiden vry.

Denk, denk somtyds aan ons en aan onze ongelukken.

VILLARS.

Ik wenschte u allen aan uw ongeval te ontrukken.
 Doch nu gy vasthoud aan der Hugenooten leer,
 Kan ik uw deerlyk lot beklagen, en niets meer.

CAVALIER.

De algoede Hemel kan ons redden uit de elende.

Tegen Gui, op de Camisards wyzende.

Gelci met deezen stoet de Helden naar hun bende.

ZESDE TOONEEL.

CAVALIER, CHARLES, MARIANNE, CHARLOTTE, CADET, BILLARD, CATINAT.

MARIANNE.

(troost

Myn waarde Charles! welk een blydschap, welk een Baart uw behoud aan my en aan ons dierbaar Kroost! Het leven zonder u was ons, helaas! geen leven,

CHARLES.

De Alwysheid heeft my aan uw traanen weêrgegeeven, En my van 't lot bevryd dat my beschooren scheen. Men dank' haar dierbre gunst, en steune op haar alléén.

BILLARD.

Duld dat we ons in uw heil met uw gezin verblyden.

CATINAT.

Uw deerlyk ongeval trok aller medelyden. Hoe ging 't u in de Stad?

CHARLES.

Men sleepte ons uit ons oord

Met veel mishandlens tot in Nimes wallen voort,
Daar menigte van volk op ons kwam aangevlogen.
De woede bliksemde uit der meesten dreigende oogen.
Men schimpte en vloekte en schold: Zo moet het roovers
Villars zal haast al 't land van dat gespuis ontslaan. (gaan.
Een klein gedeelte, dat met hen was toegeschoten,
Sprak fluistrend tot elkaêr! Helaas! 't zyn Hugenooten!
En hield zyn zuchten en zyn traanen naauw' in dwang.
Inmiddels wierden wy in 't midden van den drang
Al schimpênd voortgesleurd, naar duistre moordspelonken,
En daar door 't Bygeloof aan ketens vastgeklonken.

Wy

Wy zagen de yslykheid van ons toekomend lot
 Met sidring te gemoet, en gaven 't op aan God.
 En toen wy waanden dat de Rechters ons ontbooden
 Om ons, door koord of vuur, op 't moordschavot te dooden,
Verder tegen Cavalier.

Wierd ons bericht dat ge ons gered had door uw trouw,
 En dat men op 't gebergte ons aan u leevren zou.

CAVALIER.

§ Heilryke ommekeer na doodlyke oogenblikken!
 Myn waardige Ouders! laat de rust uw hart verkwikken.
 Myn Zusters voorzorg zal....

CHARLOTTE.

Verlaat u op myn vijt.

CHARLES.

Vaar wel.

CAVALIER.

Ik zie u weêr na eenen korten tyd.

Z E V E N D E T O O N E E L.

CAVALIER, CADET, BILLARD, CATINAT.

CAVALIER.

Hoevel dit groot geluk myn blydschap doet herleeven,
 Vind echter zich myn hart aan argwaan niet ontheven.
 De vyand ligt geveld, die aanviel op dit oord,
 Doch van zyn ovrig volk heeft niemand iers gehoord.
 't Is echter zonder reên niet in het veld gekomen;
 Dus staat Rolland of ons een nieuw gevaar te schroomen.

BILLARD.

Hy is gewaarschouwd van hunn' togt door uw bericht.

CAVALIER.

'k Acht dat we, als hy, ons in dit hagchlyk tydgewricht
Voor allen overval zorgvuldig moeten dekken.

CATINAT.

Hy zond ons volk genoeg om 't leger uit te strekken.

CAVALIER.

Dat Catinat aan 't hoofd van driemaal vyftig man
De heuvels dekke van Florac tot la Vignan.
Billard bewaake Uzes. Gui trachte Alez te hoeden.
Cadet zal met Valmal zich naar Anduse spoeden.
Saint Hippolite zy betrouwd aan Castanet;
En Ravanel hou' sterk Bagnoles brug bezet.
Stel de andre Hopliën met een wacht aan de uiterfte oor-
Van uwe legering, in 't west', in 't zuid', in 't noorden, (den
Op 't hoogste van 't gebergte; opdat ze aan allen kant
De heuvels overzien zo wel als 't vlakke land.
En zo de vyand waagt zyn benden aan te voeren,
Laat ze op het oogenblik trompet en trommen roeren.
Elk uwer snelle, als hy dat blyk van onraad hoort,
De bergen op of om naar 't aangevochten oord. (ken.
Zo dwing' men 's Konings volk den togt eerlang te staa-
Ik zal op deeze plaats voor uw behoudnis waaken.

BILLARD.

Wat jaagt hier Ravanel dus schichtig en ontsteld?

A G T S T E T O O N E E L.

CAVALIER, CADET, BILLARD, CATINAT,

RAVANEL.

RAVANEL.

W y zyn een' wisten prooi van bloeddorst en geweld.

CA-

CAVALIER.

Wat is 'er gaans, myn Vriend?

RAVANEL.

ô Doodlykfte aller uuren!

Rolland!..

CAVALIER.

Rolland! Wat zegt ge?

RAVANEL.

Alle onze voorraadſchuuren,

Ons gast- en wapenhuis...

CAVALIER.

Viel 't all' in 's vyands magt?

RAVANEL.

Wy zyn verraên.

CAVALIER.

Door wien?

RAVANEL.

Al de onzen zyn geſlagt.

CAVALIER.

ô Hemel!

CATINAT.

Welk een ramp!

CADET.

Helaas!

BILLARD.

Wy zyn verloren!

CAVALIER.

Geef ons meer licht. Spreek op.

RAVANEL.

'k Zal alles u doen hooren.

Terwyl de vyand hier zyn oogmerk wierd belet,

Verzaamde 't grootſte deel zyns heirs zich by Jouzet.

Hem was bericht, helaas! wat helen en wat kluizen
 Ons dienden in 't geberg't tot ruime voorraadhuizen.

CAVALIER.

Wie kon dit melden? 't Was aan weinigen bekend.

RAVANEL.

Saint Chatte en Boucaru zyn stichters dier elend.
 Wy achtten hen geveid in Nage; doch die snooden
 Zyn uit dat dorp van ons naar Montrevel gevloeden;
 Zy hebben ons verraën ten dienste van het Hof.
 Ze ontdekten Montrevel all' wat Rolland betrof.

CAVALIER.

Saint Chatte en Boucaru!

BILLARD.

Is 't mooglyk!

CATINAT.

Die verraders!

CADET.

Zy stichters van ons leed en 't ongeluk myns Vaders!

RAVANEL.

Zy, zy zyn de oorzaak van het deerlyk ongeval
 Dat ons door eenen slag al t'saam verpletten zal.
 Rolland was in 't kasteel van Castelneau gebleven,
 Van de Oppersten verzeld; en had bevel gegeven
 Al 't land te veiligen door legerpost en wacht.
 Helaas! zo min als wy op snood verraad verdacht,
 Ziet hy by d'uittogt zich van allen kant besloten.
 Hy stelde zich te weer met zyne togtgenooten
 In 't zwaar Kastanjewoud, dat Castelneau omringt,
 En dekt zich tegen 't woën, dat hem alöm bespringt,
 Van achter door 't geboomt, met zyn getrouwe schaaren.
 En schoon hun dapperheid hen 't leven niet kan spaaren,

Nog

Nog moedigen ze elkaër, getroosten zich een lot
 Dat hen beveiligd voor het martlend moordschavot.
 Rolland ziet om hem heen zyn' Volk ter aarde ploffen,
 En word in 't einde door een doodlyk lood getroffen.
 Hy zwymt, hy geeft den geest, en laat zyn lyk ten roof.

CAVALIER.

Ach! met hem sterft de hoop op vryheid van geloof.
 Rolland!...

RAVANEL.

Toen vloogen fluks dragonders en soldaaten
 Tot in het diepst van 't bosch, in moordzucht nitgelaaten;
 Daar de onzen hen den grond berwisten voet vóor voet.
 Doch eere loos verraad vertrapd den sterksten moed.
 All' wat zich niet in tyds kon redden, wierd verslagen.
 Een deel van hen, die voor zich-zelv' geene uitkomst za-
 gen,

Vlood jammrend hier en ginds, om zich in hol of grot
 Te bergen; doch, helaas! hier trof hen 't schriklykst lot;
 Dewyl ze door die vlucht de vrouwen ook ontdekten,
 Die een' gewisfen prooi der felle woede frekten.
 De weere looze jeugd wierd deerlyk omgebragt;
 De magtlooze ouderdom op 't jammerlykst geslagt.
 Ons gasthuis, opgepropt met zieken en gewonden,
 Aan 't moordend rot ontdekt, wierd ook, helaas! gevonden.
 Niets wierd door hen gespaard op berg en in valei;
 En al dat oord vervuld met deerlyk moordgeschrei.

CATINAT.

ô Hemel! is 'er dan geen einde aan onze elenden!

RAVANEL.

Toen zond de vyand fluks vier onderscheiden benden
 Naar al de kluizen waar de voorraad wierd bewaard.

All' wat met zo veel zorg door de onzen was vergaërd,
 Viel hem in handen. Ach! 't was alles hem geweest.

CADET.

Wat raad? helaas!

CAVALIER.

Ons staat het zelfde lot te vreezen.

Hier baat noch kloek beleid, noch moed, noch tegenweer.
 Ons blyft, na deezen ramp, noch troost noch uitkomst
 De tyd is kort en dient zorgvuldig waargenomen. (meer.
 Myn Vrienden! doet terftond de Hoofden saamenkomen,
 Met de oudsten van het volk; opdat men in de grot
 Beraam' wat oorbaar zy in ons rampzalig lot.
 Ô Hemel! 'k eer uw' wil. Het past geen ftervelingen,
 Hoe hen uw weg ontzette, in uw geheim te dringen.

Einde van het vierde Bedryf.

V Y F D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

CHARLES, CAVALIER, MARIANNE, CHARLOTTE, CADET.

CAVALIER, *in diep gepeins opkomende.*
Wat best bestaan?

CHARLES.

Myn Kroost! myn dierbaare Echtgenoot!
 Elk onzer sehikk' zich tot een' Christelyken dood.
 Gy ziet dat ons geen hoop meer ovrig is gebleven.
 Waartoe vergeefs getracht ons lot te wederstreeven?
 Men geev' het op, en wacht den dood geduldig af.
 Der Christnen heil is niet besloten in het graf.

MARIANNE.

Ach! dacht ik, toen men u de vryheid deed verwerven,
 Dat ik nog deezen dag ...

CHARLES.

Wy zullen saamen sterven.

CHARLOTTE.

(wee;

Uw lot verscheurt myn ziel en baart my 't schriklykst
 Doch 't myne streelt myn hoop: 't heréént my met Perrier.

CADET.

Myn Ouders! moet ik u voor myn gezicht zien sneeven!
 Ach! of ik uw behoud kon koopen voor myn leven!
 Kan ik Charlotte en u niet hoeden in 't verdriet!
 Ach! Broeder! geef my raad.

CAVALIER.

Helaas! ik weet dien niet.

Indien het strekken kon tot redding myner Magen,

'k Zou over 't steil gebergt' hen op myn schondren draa-
 En voeren, veilig, hen tot aan het strand der zee. (gen,
 Dan ach! waartoe? Wy zien geen schepen op de reë.
 Ook deed de Koning, die ons 't vluchten wil beletten,
 Al overlang het strand door benden sterk bezetten.
 De dood waart overal; hier is geen hoop altoos.
 Ach! vergt ge raad van my? Ik-zelf ben raadeloos.

CHARLES.

Wy zullen in het kort ons leed te boven streeven.
 De dood baant ons een' weg tot een onsterfelyk leven.

MARIANNE.

My dunkt myn ziel gevoelt een' sterken onderstand.
 Al zinkt de levenshulk, wat nood, wy zien reeds land;
 Gelukkig land, waar ons de woede niet zal deeren.
 Wy allen zullen haast, verheerlykt, triomfeeren.

CAVALIER.

Ach! die gelaatenheid scheurt my het hart vanéén.
 Ô Hemel! geef my licht in deeze duisterheên!
 De wanhoop is geheel meestersse myner zinnen.

CADET.

Men fryde als flus.

CAVALIER.

Hier is geen hoop van overwinnen.

CADET.

Men heeft nog krygsbehoefte en paarden by de hand,
 En onze posten zyn alom thans welbemand.

CAVALIER.

Ons weërbaar volk kan saam geen negen honderd haalen.
 Men telt in 's vyands heir, op bergen en in dalen,
 Ruim twintigmaal zo veel; en 't geen den angst verzwaart,
 Is dat hem 't snood verraad gewislyk heeft verklaard

Waar

Waar al de holen zyn die ons ten schuilplaats strekken.
 Wyl 't ons onmooglyk is ons aan 't gevaar te onttrekken,
 Getroost ik my 't geweld, vol moeds, te keer te gaan.
 Geen moordzucht zal de hand hier aan de onweêrbren
 slaan,

Of all' wat wapens voert, van de onzen, zal bezwyken.
 De trouw des Camifards zal tot het uiterst blyken.

Hy sterfe op 't bed van eer indien hy sterven moet,
 En blyve in zynen dood voor 't moordschavot behoed.
 Kom, Broeder! streef met my voor 't laatst den vyand tegen.

Tegen zyne Oudren, terwyl hy voor haar knielt.

Verhoort myn jongste bede, en geeft my uwen zegen!

Charlotte en Cadet knielen ter wederzyde van hem.

MARIANNE.

Helaas!

CHARLES.

De Hemel - zelf vergelde uw trouw, myn Kroost!
 Gy strekte van uw jeugd, naast hem, myn steun en troost:
 En roept zyn wysheid langs dit spoor u uit het leven,
 Hy wille u 't eeuwig heil, de hoop der Christnen geeven!

MARIANNE.

De Hemel zegene u, myn Telgen! Ach! de smart....
 Myn traanen zyn de taal van 't moederlyke hart.

T W E E D E T O O N E E L.

CAVALIER, CHARLES, MARIANNE, CHARLOTTE,
 CADET, BILLARD, CATINAT.

BILLARD, tegen Catinat, in 't opkomen.

Helaas! zie Cavalier op de aarde neêrgebogen
 Aan zyner Oudren kniën.

CATINAT.

Wat ziel word niet bewogen,
Tot deernis met hun lot! myn hart bezwykt van druk.

CAVALIER, *opstaande.*

Nu troost ik my den dood; nu tart ik 't ongeluk.

CATINAT.

Gy ziet, ô Cavalier! wat lot ons staat te duchten.
't Is met ons allen uit, tenzy we op 't spoedigst vluchten.

CAVALIER

Hoe! vluchten? Werwaart heen? Wat hebt gy uitgedacht?

CATINAT.

Een kans te waagen met de gantsche ruitermagt;
En midden door 't gevaar van vuur en speer en klingen,
Met onweêrstaanbre vaart, op 't onverwachtst te dringen;
En zo dees togt ons tot de Rhone toe gelukt,
Dan fluks met allen spoed door 't Daufineesch gerukt;
Totdat wy in 't Vaudois, by onze trouwe vrienden,
't Waldensch Hervormde volk, in 't einde een schuilplaats
CAVALIER. (vinden.

En al 't onweêrbaar volk dat hier den dood verbeid?

BILLARD.

Helaas!

CATINAT.

Ach! vraag niet meer.

CAVALIER.

Gy beiden zwygt en schreit?

CATINAT.

Waant ge ons in staat te zyn om hen te kunnen hoeden?

CAVALIER.

Ach! red uw voorflag ons uit onze tegenspoeden?

Kan een vier honderd tal al Vrankryks magt weêrstaan?

Zal

Zal zulk een handvol volks door zo veel benden slaan?
 En onderstel dat u dit stout bestaan kost baaten,
 Dat gy den vyand dwongt uw bende dóór te laten,
 Zal uw meêdoogend hart, tot aan uw' jongsten snik,
 Niet fiddren van berouw? Zal 't niet elk oogenblik
 U 't jammerlyk gekerm, het naar gekryt doen hooren
 Van zo veel honderden, door deeze vlucht verlooren?
 Wie weet wat uitkomst ons het Alvermogen geeft?
 Zyn magt is niet verkort. Wie weet waartoe gy leeft?

CHARLES.

Ikroem uw trouw, myn Zoon! en zal die nooit vergeeten:
 Gy hebt u van uw' plicht voor God en ons gekweten.
 Doch zo uw Vriendenstoet een blik van uitkomst ziet,
 Voor u en voor zich-zelv', verwerp dien voorflag niet.
 Gy kunt noch 't volk noch ons verlossing doen verwerven.
 Of gy hier toeft of niet, de onweêrbren moeten sterven.
 Verminder het getal der moorden door uw vlucht,
 En schep een ruimer aëm in een gewenschter lucht.

CAVALIER.

Zou ik, daar mooglyk hen myn byzyn nog kan baaten,
 Myn dierbre Magen aan de wraak ten prooie laten?

MARIANNE.

Myn waarde Cavalier! uw byzyn red ons niet.
 Als 't ouderlyke hart zyn kroost beveiligd ziet,
 Dan valt het schriklykst lot min moeielyk te draagen.

CHARLOTTE.

Ach! laat de voorflag van uw Vrienden u behaagen.
 Heb ik om myn' Perrier geen leeds genoeg geleên?
 Is 't niet genoeg dat ik het deerlyk lot beween' (ten;
 Het welk myn Oudren, 't welk my-zelf hier staat te wach-

Moet ik myn Broedren voor myne oogen nog zien slagten?

CAVALIER.

Zou ik 't rampzalig volk, 't welk my bevolen is,

Uit spoorelooze zucht tot zelfsbehoudenis

Verlaaten in den nood; en my op losse gronden?...
 MARIANNE.

MARIANNE.

't Behoud der Kerke is niet aan ons behoud verbonden.

De Hugenoot, door 't Ryk by duizenden verspreid,

Oogt, naast des Hemels hulp, alleen op uw beleid.

Wie weet tot welk een heil uw nutte vlucht kan strekken?

CAVALIER.

Myn Vrienden! 't staat aan u; gy kunt terstond vertrekken.

'k Dwing niemand om met ons den dood hier te onder-

Gy hebt ons tot dit uur trouwhartig bygestaan; (gaan.

Doch nu uw moed bezwykt door onze tegenspoeden,

Behoud u zo gy kunt. De Hemel wille u hoeden!

Myn lot is hier bepaald. 'k Zal sterven op dees steê

Voor 't Godgeheiligd volk.

BILLARD.

Neen. Braave Cavalier!

Wy zullen in den nood de onweêrbren niet begeeven.

CATINAT.

Wy hebben niets bedoeld dan 't redden van uw leven.

Gy zyt ons Opperhoofd; en 't heil der Godskerke is,

Naast 's Hoogsten magt, bepaald aan uw behoudenis.

Zo gy besluiten kunt u zelv' voor haar te spaaren,

En vluchten wilt aan 't hoofd der jonge ruiterschaaren,

Dan zweert elk Hopman u dat hy op deeze plaats

De onweêrbren zal behoên voor 't woeden des soldaats,

Zo lang een druppel bloeds hem ovrig is gebleven.

CAVALIER.

En ik, ik zweer 't voor God, ik zal u nooit begeeven.
Ter goeder uur vind ik myn trouwe Broeders weêr.
Myn dierbre Magen, vergt myn kwynend hart niet meer.

BILLARD.

Welâan, men sterve.

CATINAT.

Ach! weet uw moed niets uit te rechten?

CAVALIER.

Hier is geen troost dan zich verëenigd dood te vechten.
Wy hebben 't all' bestaan wat trouw en vlyt vermag;
En 't waar geloof beschermd tot onzen jongsten dag.
Myn Broeders! laat uw' moed in 't uiterst niet bezwyken.
Geen van ons allen kan het sterflot toch ontwyken.
Dat elk zich kwyte, en tot den laatsten droppel bloed
De weerelooze schaar' voor doodlyk onheil hoed'.

CATINAT.

Welâan.

BILLARD.

Ik ben 't getroost.

CADET.

Ja. Laat ons saamen sneeven.

CAVALIER.

Ons ligchaam keer' tot stof, de ziel zal eeuwig leeven.
Doch nu elk oogenblik ons de overrompling dreigt,
En onze levenszon allengs ten avond neigt,
Betaamt het ons op 't lot dat ons genaakt te denken;
En nog een' korten tyd aan 't jongst gebed te schenken.
Geleid hen naar de grot die gy verzaamen kunt.
Ligt word ons na dit uur geen ander uur vergund.

BILLARD.

Ginds

Ginds zie ik Ravanel.

CHARLOTTE.

Ik voel myn leden beeven.

CATINAT.

Ach! mooglyk is hy van Bagnoles brug verdreven,

DERDE TOONEEL.

CAVALIER, CHARLES, MARIANNE, CHARLOTTE,
CADET, BILLARD, CATINAT, RAVANEL.

CAVALIER.

Hoe staat het, waarde Vriend!

RAVANEL.

La Lande en d'Aygalliers

Zyn, met een groot getal van 's Konings volk, alreê
Genaderd tot aan 't bosch; en hebben ons doen vraagen,
Dewyl ze ons Opperhoofd iets hebben vóór te draagen,
Om twintig gyzelaars voor hen en voor hunn' floet.

CAVALIER.

Hoe! zy?'t Is vreemd. Ik zorg dat hier weêr onraad broed.
't Verbystert my. Hoe komt u dit geval te vooren?

BILLARD.

Wy kennen 's vyands list.

CATINAT.

Gy zoud hen kunnen hooren.

RAVANEL.

Hun voorslag dekt misfchien een nieuw gesmeed verraad.
Den vyand is bericht hoe 't hier geschapen staat.

CAVALIER.

Hy tracht ons moogelyk door zyn gesprek te noopen,
Ten prys van ons geloof, ons leven vry te koopen;

En

En spant den Hugenoot, door valsche deerenis, *
Een' strik, die in den nood voor hem gevaarlyk is.

CHARLES.

De Hugenoot zal door geen loos gevelei bezwyken. (ken.
Hy heeft voor't waar geloof zyn trouw te sterk doen bly-
Doch keurt gy best den eisch des vyands af te slaan,
Ontzegt gy hem gehoor, wy allen zyn voldaan.

BILLARD.

Indien hy ons verstrikt?..

CATINAT.

Dit moet men hem beletten,
En d'ingang van het bosch zo sterk men kan bezetten.
Terwyl ge, ó Cavalier! naar 's vyands voorslag hoort,
Vertraagt gy voor het minst het woeden van den moord.
De krygsliên zullen zich niets hagechlyks onderwinden
Zo lang hun Hoofden zich in onze magt bevinden.

CAVALIER.

Welään. Opdat men zich van geen verzuim beklaag',
En tevens in dit uur niets onbedachtzaam waag',

Tegen Ravel.

Geleid hen hier, myn Vriend! en geef hen gyzelaaren.
Doch houd, opdat op nieuw geen rampen ons bezwaaren,
Den ingang van het bosch met kracht van volk bezet.
Zorg dat gy d'aandrang op Bagnoles brug belet.
Ziet gy beweeging by de vyandyke drommen, (men;
Geef fluks de krygsleus door trompetten en door trom-
Wy zullen by u zyn zo ras zulks mooglyk is.
Elk smoor', zo goed hy kan, zyn hartsgesteltenis.

Tegen Catinat.

Geleid hier twintig van de dapperste soldaaten:

Men

Men moet niet roekloos op een' vyand zich verlaaten.

CATINAT.

Ik keer terfcond met hen.

RAVANEL.

Verlaat u op myn trouw.

VIERDE TOONEEL.

CAVALIER, CHARLES, MARIANNE, CHARLOTTE, CADET, BILLARD.

CADET.

Dit geeft een blik van troost in onzen bittren rouw.

CAVALIER.

Ach! vlei u niet vergeefs! 't zyn niet dan oorlogstrecken.

De vyand veinst, en zal mischien van vrede spreken,

Opdat zyn moedwil ons te ligter nederflaa,

Wanneer we ontwapend zyn. Wy kennen zyn genaë.

Hy vreest de wanhoop der Hervormden aan te spooren.

CHARLES.

Laat nooit zyn vleijen ons versrikken noch bekooren.

't Is voor den sferveling een onwaardeerlyk goed,

Dat hy God vrylyk dien', naat de inspraak van 't gemoed.

Dit heil gaat al 't geluk der aarde ver te boven. (looven.)

Geen mensch heeft recht door d'wang ons iets te doen ge-

't Geloof bepaalt zich niet naar wufte zinlykheën.

't Gemoed erkent geen wet dan die van God-alléén.

Zyn goedheid, die voor ons zo glansryk heeft geblonken,

Heeft met zyn heilig woord ons eeuwig heil geschonken:

En zou ons hart die gift vermaaden om 't genot

Van weinig dagen rust in 's levens overschot?

Neen.

Neen. Schoon men geen van ons het leven wilde spaaren,
Wy moeten, onbesmet, ons hart voor God bewaaren.

CAVALIER.

Eer onze ziel bezwyk' voor list of vleijery,
Getroosten we ons den dood.

V T F D E T O O N E E L.

CAVALIER, CHARLES, MARIANNE, CHARLOTTE, CADET, BILLARD, CATINAT, met
een bende Camifards.

CATINAT, *tegen de Camifards.*

Schaart u aan deeze zy'.

Tegen Cavalier.

Zo krygstrom of trompet u 't minst verraad doet vreezen,
Een oogwenk zal genoeg tot uw bescherming weezen.
Schoon ons goedwillig hart met vreugd zyn haaters spaart,
Die 't goed vertrouwen sehend is 't levenslicht onwaard'.

CAVALIER *geleid zyne Ouderen voorwaarts op het Tooneel, en plaatst hen tusfchen den ry der Camifards.*

Myn waardige Ouders! voegt, met myn geliefde Zuster,
U by deez' Heldenstoet, myn hart is dan geruster.

Tegen Billard en Catinat, die hy aan 't einde van het Tooneel plaatst, zo, dat ze aan 't begin van den ry der Camifards zyn.

Myn Broeders! plaats u daar.

Tegen Cadet, hem vóór naar het Tooneel wysende.

En gy, aan deezen kant.

ZESDE TOONEEL.

CAVALIER, CHARLES, MARIANNE, CHARLOTTE, CADET, BILLARD, CATINAT, VILLARS, LA LANDE, RAVANEL, een bende Camisards, Gevolg van Fransche Officieren.

La Lande geeft in 't opkomen zyn gevolg een' wenk om zich tegen over de Camisards te plaatsfen.

VILLARS.

Wy keeren, op 't bericht der neêrslag van Rolland, Om, zo 't ons mooglyk is, uw ongeval te fluiten, En met uw volk en u een' vasten vreê te sluiten. Wy eeren uwe deugd, roemwaarde Cavalier! Versmaa ons aanbod niet.

CAVALIER.

Wat heil baart ons de vreê? Hoe dikwerf heeft men niet zyn broosheid ondervonden! Hy is nog naauw' gemaakt, of word terstond geschonden. Hy, die den vrede sloot, ontlast zich voor 't altaar Van zyn' gezworen eed; en stort de droeve schaar', Die op den eed vertrouwde, op nieuw in aakligheden.

VILLARS.

(den^r.
Waar toe dit scherp verwyt? Men denk' niet aan 't voorle-
Zeg of gy op Villars u-zelv' verlaaten zoud;
Of hy u reden gaf om ooit te zyn mistrouwd.

CAVALIER.

Villars word door al 't Ryk om zyne deugd geprezen;
Maar zou hy van den vreê wel meester kunnen weezen?
Indien het Hof niet stemde in zyn gemaakt verbond;

Zo

Zo 't met den Hugenoot den vree niet oorbaar vond;
 Wat zou ons dan het woord des Maarschalks kunnen baa-
 VILLARS. (ten?)

Ten minsten zult ge u-zelv'op'sKonings woord verlaaten.
 Hy gaf my volle magt in deeze Landvoogdy.
 Verban uwe achterdocht, en ken Villars in my.

CAVALIER.

In u, Mynheer! kan 't zyn!

CADET, *tegen Ravel, ter zyde.*

Wie kon dit ooit vermoeden?

VILLARS.

't Is my niet eigen op rampzaligen te woeden.
 Ik ken den Hugenoot door myne hechtenis.
 Ik acht uw deugd, en weet wat my betaamlyk is.
 Zeg op wat voowaarde ik den vrede aan u kan geeven.

CAVALIER.

De vryheid van 't gemoed is ons meer waard' dan 't leven.
 Verban gewetensdwang voortaan uit Languedoc.
 Richt onze kerken op, die de onverzoenbre wrok
 Der geestlykheid vernielde in steden en in dorpen.
 't Verdrag van Nantes zy geen schennis onderworpen.
 Geef al 't onschuldig volk, van berg en uit valei
 Gevangen weggesleept naar kerker of galei,
 Of kloosters, of waar 't zy, terug aan hunne vrinden;
 En doe, met ons, hen 't heil der vryheid ondervinden.
 Zo ge op dien voet, Mynheer! den vrede ons toe kunt staan,
 Dan word door deeze gunst aan onzen wensch voldaan.

VILLARS.

Ik heb dien eisch verwacht, doch zal rondborstig spreken.
 De wil des Konings, die ons duidlyk is gebleken,

F

Eischt

Eischt dat de Hugenoot nooit weêr naar kerken tracht'.
 Aan Nantes oud verdrag zy nimmer weêr gedacht.
 Doch 't word u toegestaan naar uw geloof te leeven.
 Uw Godsdienstoefning zal men flooren noch weêr tree-
 Indien uw yver niet door hevigheid verdwaalt, (ven,
 En zich die oefning aan een stille plaats bepaalt.
 Men zal uw rust voortaan door geen vervolging krenken,
 En al 't gevangen volk de vryheid wederfchenken;
 Opdat zich 't gantsche land in 's Konings gunst verbly'.

CAVALIER.

Bewys ons grooter gunst; laat ons den uittocht vry.
 Men zou ons, nu men ons geen kerken wil vergunnen;
 Die Godsdienstoefning ook eerlang betwisten kunnen.
 Gy blyft niet altoos hier. In weêrwil van uw hart
 Wierd ligt de Hugenoot op nieuw gestort in smart.
 Vergun dat we ons ontslaan van goedren die ons hindren;
 Dat elk van ons, met Gade en Ouderen en Kindren
 In ballingschap vertreck' naar een geruster oord,
 Daar 't vreedzaam Christendom geen Christnen boeit of

VILLARS.

moort.

Hoe groot schat gy 't getal dat Vrankryk zou verlaaten?

CAVALIER.

Tien duizend menschen.

VILLARS.

Hoe! tien duizend onderzaaten
 Te zien vertrekken uit des Konings heerschappy?

Dus wierd gantsch Languedoc welhaast een woesteny.
 't Waar' veel indien men u twee duizend kon vergunnen.
 Zelfs zou dit volk het Ryk tot steun verstrekken kunnen.
 De Koning draagt u gunst. Hy kent uw' heldenmoed,

En

En wenscht dat gy met ons het Vaderland behoed
 In d'oorlog die ons drukt. Laat u myn raad behaagen,
 En doe den Hugenoot uw' yver onderschraagen.
 Verzaam een regiment; 't staa onder uw bevei.
 Ik schenk u, met dit schrift, den rang van Colonel.

CAVALIER.

Geen grootheid of gezag zal ooit myn zinnen streelen,
 'k Wil liever in het lot van myne Broedren deelen
 Dan in het prachtigst Hof in 's Konings gunst te staan,
 Al bood hy my de helft van zynen zetel aan.

CHARLES, *ter zyde.*

Myn Zoon!

Tegen Marianne.

Zyn deugd houd proef in voorspoed en in lyden!

CAVALIER, *tegen Villars.*

Mynheer! indien ge ons hart wilt door den vrees verblyden,
 Verleen dan vryheid van geloofsbelydenis;
 Ontslaa den Hugenoot daar hy gevangen is;
 En gun aan my den troost om, met twee duizend vrienden,
 In 't gastvry Zwitserland voortaan verblyf te vinden.

VILLARS, *na zich een weinig bedacht te hebben.*

Uw deugd, ô Cavalier! bekoort my meer en meer.
 Ach! waarom zyt gy blind voor Romes achtbre leer?
 Ik stem uw bede toe. Leef naar uw welbehaagen.
 'k Zal voor den Hugenoot getrouwe voorzorg draagen.
 Geneve strekke uw volk en u een veilge wyk.
 Bemid, waar ge u bevind, den Koning en het Ryk.
 'k Omhels u als myn' Vriend, en zal, zo ras wy scheiden,
 De maar' van onzen vrede op't spoedigst doen verspreiden.

CAVALIER, *tegen de Camifards.*

Geluk, myn Vrienden! legt voortaan uw wapens neêr,
Vergeeft 't geleden leed. Gy hebt geen' vyand meer.
Doe uw goedwillig hart thans uit uw daaden blyken.

VILLARS.

Geen mensch zal na deez' dag u meer veröngelyken.
Myn Vrienden! smaakt al t'saam de zoetheid van den vreê;
En paart in uw gebed Villars met Cavalier,
Gelyk ik in het myne u allen zal gedenken.
De Hemel wil ons t'saam een eindloos heillot schenken!

MARIANNE.

ô Heilrykst uur dat ooit voor ons verschenen is!

CHARLES.

Zo schept de Alwysheid licht uit naare duisternis.

CHARLOTTE.

Ach! had myn Gaê met ons dien zegen moogen smaaken,
Wat zou zyn vreugd myn hart dit uur gelukkig maaken!
ô Myn Perrier!..

LA LANDE.

Hoe! is 't Perrier dien gy beschreit?

Hy leeft.

CHARLOTTE.

Beschimp my niet in myn rampzaligheid.

LA LANDE.

Ik ken Perrier zeer wel, en heb hem zelf gevangen,
En om zyn' moed ontslag van halsstraf doen erlangen.
Hy wierd, met al zyn volk, gevonnist ter galci.

VILLARS, *tegen Charlotte.*

Gy zult hem wederzien met uwen Vriendenrei;
Ik zal hen allen aan hun Magen wedergeeven.

CHAR-

CHARLOTTE.

ô Hemel! kan het zyn! Zou myn Perrier nog leeven!
 MynOuders! welk een vreugd! Ach! hoort gy 't, mynCadet!
 Myn Cavalier! wat heil! gy hebt Perrier gered!

CAVALIER, *tegen Villars.*

Mynheer! de Hugenoot zal steeds uw goedheid roemen,
 En, naast de hoogste Magt, u zyn beschermer noemen.

Tegen zyne Vrienden.

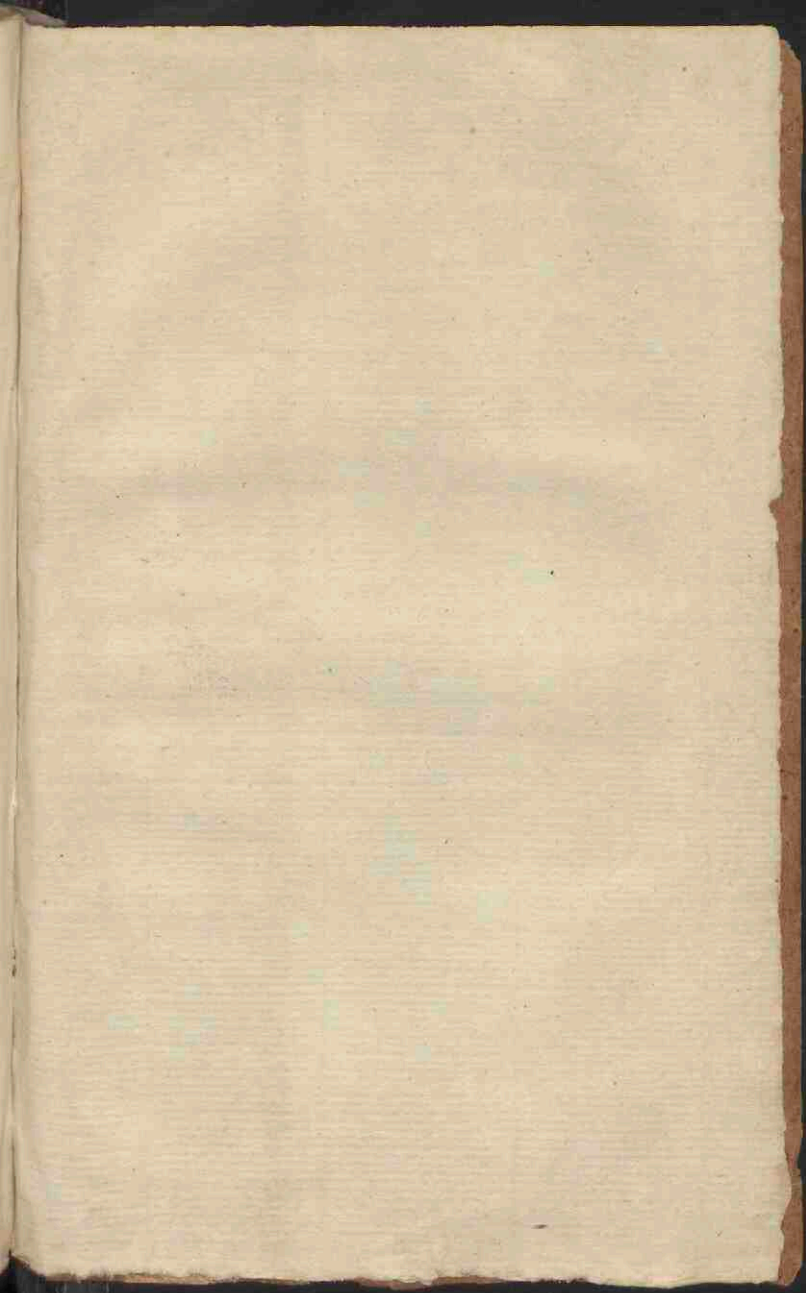
Myn dierbre Magen! en gy, Helden, door wier vlyt
 't Hervormd geloof wierd van zyn' ondergang bevryd!
 Zo ge u getroosten kunt van huis en erf te scheiden,
 Zal ik op 't spoedigst u naar Zwitserland geleiden.
 Hoe bly, myn Ouders! grypt uw Zoon u by de hand!
 Al de aard' behoort aan God, en is ons Vaderland.
 Vaar wel, ô Languedoc! ô Bergen! ô Valeijen!
 Mogt gy den Hugenoot voortaan nooit hooren schreijen!
 Men dank' de Alwysheid, die door wondren ons behoed!
 Geen magt op aard' heeft recht van dwang op 't vry ge-
 moed.

E I N D E.

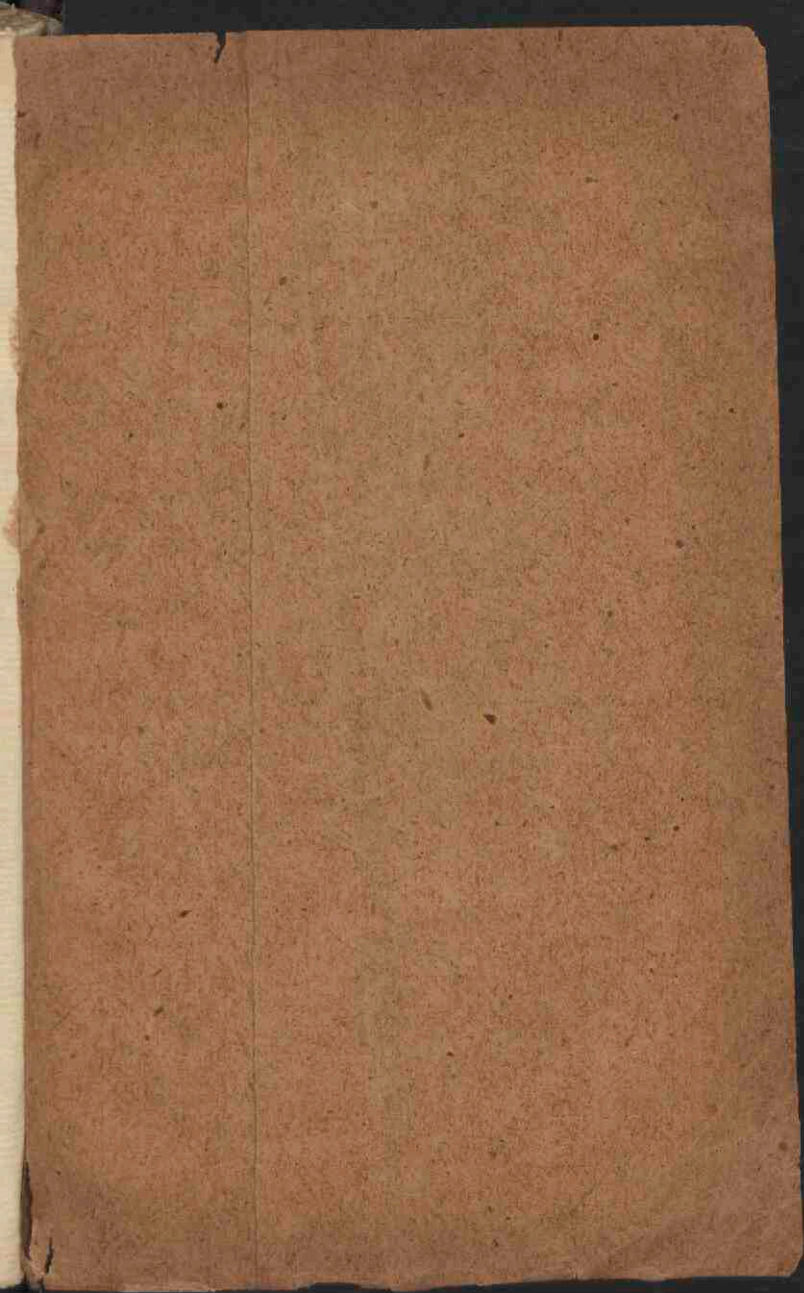
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
500 N. 5TH ST. N.Y.C.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
500 N. 5TH ST. N.Y.C.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
500 N. 5TH ST. N.Y.C.



pt 80271



ANTON A. MITTELMEIJER
Handel in Oude Boeken en Prenten
Kerkstraat 51, b. d. Looisewalstraat
A. v. vertentje-Bureau

